

EBA/GL/2021/16

16. joulukuuta 2021

Ohjeet

rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvonnassa noudatettavan riskiperusteisen lähestymistavan ominaisuuksista ja riskialttiuden perusteella direktiivin (EU) 2015/849 48 artiklan 10 kohdan mukaisesti harjoitettavan valvonnan yhteydessä toteutettavista toimista (sekä Euroopan valvontaviranomaisten yhteisten ohjeiden 2016/72 muuttamisesta)

Riskiperusteista valvontaa koskevat ohjeet

1. Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

Näiden ohjeiden asema

1. Tämä asiakirja sisältää ohjeita, jotka on annettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010¹ 16 artiklan nojalla. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita.
2. Ohjeissa esitetään Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) näkemys Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä sovellettavista asianmukaisista valvontakäytännöistä sekä siitä, miten unionin lainsäädäntöä on sovellettava tietyllä osa-alueella. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdassa määritettyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin näitä ohjeita sovelletaan, on noudatettava ohjeita sisällyttämällä ne tarpeen mukaan valvontakäytäntöihinsä (esimerkiksi muuttamalla oikeudellista kehystään tai valvontamenettelyjään). Tämä koskee myös ohjeita, jotka on suunnattu ensisijaisesti laitoksille.

Raportointivaatimukset

3. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava Euroopan pankkiviranomaiselle viimeistään 06.06.2022, noudattavatko ne tai aikovatko ne noudattaa näitä ohjeita, sekä esitettävä perustelut, mikäli ne eivät noudata näitä ohjeita. Jos ilmoitusta ei toimiteta tähän määräaikaan mennessä, Euroopan pankkiviranomainen katsoo, etteivät toimivaltaiset viranomaiset noudata ohjeita. Ilmoitukset lähetetään EPV:n verkkosivustolla olevalla lomakkeella, jonka viitteeksi merkitään "EBA/GL/2021/16". Ilmoituksen voi lähettää ainoastaan henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa ohjeiden tai suositusten noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta. Myös ohjeiden noudattamista koskevista muutoksista on ilmoitettava EPV:lle.
4. Ilmoitukset julkaistaan EPV:n verkkosivustolla 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Sisältö, soveltamisala ja määritelmät

Aihe

5. Näissä ohjeissa esitetään direktiivin (EU) 2015/849² 48 artiklan 10 kohdan mukaisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnassa noudatettavan riskiperusteisen lähestymistavan ominaisuudet ja toimet, jotka toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, kun ne toteuttavat riskiperusteista valvontaa.

Soveltamisala

6. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi soveltaa näitä ohjeita, kun ne suunnittelevat, toteuttavat, tarkistavat tai tehostavat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävää omaa riskiperusteisen valvonnan malliaan (RPV-malli).

Kohderyhmät

7. Ohjeet on tarkoitettu asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdan iii alakohdassa määritellyille toimivaltaisille viranomaisille.

Määritelmät

8. Ellei toisin ilmoiteta, näihin ohjeisiin sisältyvillä termeillä tarkoitetaan samaa kuin direktiivissä (EU) 2015/849/EU käytetyillä ja määritellyillä termeillä. Lisäksi näissä ohjeissa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

aihekohtainen tarkastus	useiden arviointikohteiden tarkastelu, jossa keskitytään yhteen tiettyyn tai vain muutamaaan näkökulmaan kyseisten arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskeissa järjestelmissä ja valvontatoimenpiteissä
arviointikohde	luotto- tai rahoituslaitos tai klusteri, joka on luokiteltu toimivaltaisten viranomaisten asettamien kriteerien mukaan
jälkitarkastus	tarkastelu, jonka tarkoituksena on arvioida, onko arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeissa järjestelmissä ja valvontatoimenpiteiden kehyksessä edellisessä tarkastuksessa tai tarkastelussa havaitut heikkoudet korjattu

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73).

jäännösriski	riskitaso, joka jää jäljelle, kun rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevilla järjestelmillä ja valvontatoimenpiteillä on puututtu toimintariskiin
kehittymässä oleva riski	riski, jota ei ole koskaan aikaisemmin havaittu, tai olemassa oleva riski, joka on kasvanut merkittävästi
klusteri	vähintään kaksi toimialan luotto- tai rahoituslaitosta, joilla on samanlaisia ominaisuuksia ja jotka altistuvat samantasoisille rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeille
tapauskohtainen tarkastus	tietyn tapahtuman tai rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin perusteella käynnistettävä tarkastelu
muuten kuin paikalla tehtävä tarkastelu	arviointikohteen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen kokonaisvaltainen tarkastelu, jota ei tehdä arviointikohteen tiloissa
rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevat riskitekijät	muuttujat, jotka saattavat yksin tai yhdessä suurentaa tai pienentää rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiä
rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat selonteot	toimivaltaisten viranomaisten määräajoin tai tapauskohtaisesti arviointikohteille esittämät pyynnöt määrällisistä ja/tai laadullisista tiedoista, jotka liittyvät keskeisiin rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski-indikaattoreihin
rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski	rahanpesun tai terrorismin rahoituksen todennäköisyys ja vaikutus
riskien välttäminen	kieltäytyminen aloittamasta liikesuhteita tai päätös liikesuhteiden lopettamisesta sellaisten yksittäisten asiakkaiden tai asiakasryhmien kanssa, joihin liittyy tavallista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski, tai kieltäytyminen suorittamasta liiketoimia, joissa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski on tavallista suurempi
riskiperusteinen lähestymistapa	lähestymistapa, jonka perusteella toimivaltaiset viranomaiset ja arviointikohteet tunnistavat, arvioivat ja ymmärtävät rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskit, joille arviointikohteet altistuvat, ja ryhtyvät niiden osalta oikeasuhteisiin toimenpiteisiin
riskiperusteisen valvonnan malli	menettelyjen, prosessien ja mekanismien kokonaisuus, jota toimivaltaiset viranomaiset hyödyntävät, kun ne käyttävät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevia valvontavaltuuksiaan oikeassa suhteessa tunnistettuihin rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeihin nähden

riskiprofiili	arviointikohteeseen tai toimialaan/sektoriin liittyvän rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin yleiset ominaisuudet, myös riskin tyyppi ja taso
toimintariski	arviointikohteen tai toimialan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin taso ennen riskiä vähentävien toimenpiteiden soveltamista
täysimittainen paikalla tehtävä tarkastus	arviointikohteissa tai niiden liiketoiminnan osa-alueilla käyttöön otettujen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden kokonaisvaltainen tarkastelu, joka tehdään arviointikohteen tiloissa
uhka	rikollisten, terroristien tai terroristiryhmien ja niiden avustajien aiheuttama mahdollinen vahinko, joka johtuu niiden rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen liittyvistä aiemmista, nykyisistä ja tulevista toimista.
valvontatyökalut	kaikki valvontatoimenpiteet, joihin toimivaltaiset viranomaiset voivat ryhtyä varmistaakseen, että arviointikohteet noudattavat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevia velvoitteitaan

3. Täytäntöönpano

Soveltamispäivämäärä

9. Ohjeiden soveltaminen alkaa kolme kuukautta sen jälkeen, kun ne on julkaistu kaikilla EU:n virallisilla kielillä [04.07.2022].

Kumoaminen

10. Seuraavat ohjeet kumotaan soveltamispäivämäärästä alkaen:

Yhteiset ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnassa noudatettavan riskiperusteisen lähestymistavan ominaisuuksista ja riskiperusteisen valvonnan yhteydessä toteutettavista toimista (ESA/2016/72).

4. Ohjeet

4.1 Riskiperusteisen valvonnan mallin (RPV-malli) täytäntöönpano

4.1.1 Yleiset näkökohdat

11. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan toimivaltaisten viranomaisten riskiperusteisen valvonnan tehokkaassa mallissa tulisi olla neljä seuraavaa vaihetta:
 - a) vaihe 1 – rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevien riskitekijöiden tunnistaminen
 - b) vaihe 2 – riskien arviointi
 - c) vaihe 3 – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonta ja
 - d) vaihe 4 – riskiperusteisen valvonnan mallin seuranta ja arviointi.
12. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, ettei riskiperusteinen valvonta ole yksittäinen toimenpide vaan jatkuva ja jaksoittainen prosessi.
13. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa näiden ohjeiden 11 ja 12 kohdassa esitetyt yleiset näkökohdat huomioon koko riskiperusteisen valvonnan mallissaan.

4.1.2 Suhteellisuus

14. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi toimia oikeasuhteisella tavalla valvoessaan arviointikohteita rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi. Hankittavien tietojen laajuus sekä valvonnan ja arviointikohteen kanssa käytävän vuoropuhelun tiheys ja perusteellisuus tulisi mitoittaa tunnistetun rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin mukaan.
15. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ymmärtää, ettei arviointikohteen koko tai merkitys järjestelmässä ehkä sinänsä osoita rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille altistumisen määrää, vaan kyseinen riski voi olla suuri myös järjestelmän kannalta vähemmän merkittävillä pienillä luotto- tai rahoituslaitoksilla.

4.1.3 Arviointikohteet

16. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää kultakin toimialalta luotto- tai rahoituslaitokset, joilla on riittävästi samanlaisia ominaisuuksia, jotta ne voidaan ryhmitellä yhteen klusteriin. Yhteisiin ominaisuuksiin tulisi kuulua muun muassa sen riskin sama taso, jolle ne ovat altistuneet, niiden koko, liiketoiminnan luonne, asiakastyypit, maantieteellinen toiminta-alue tai toiminta sekä jakelukanavat. Riskiperusteinen valvontamenettely voidaan suorittaa samaan

klusteriin kuuluvien luotto- tai rahoituslaitosten osalta yhteisesti koko klusterissa eikä klusteriin kuuluvien jokaisen yksittäisen luotto- tai rahoituslaitoksen tasolla.

17. Jotta samaan klusteriin mahdollisesti kuuluvat luotto- tai rahoituslaitokset pystytään tunnistamaan, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tutustua niiden liiketoimintamalliin, alakohtaiseen riskiarvioon, yksittäisten luotto- tai rahoituslaitosten riskiarvioihin sekä näiden ohjeiden 30 ja 31 kohdassa esitettyihin muihin asiaankuuluviin tietolähteisiin ja niiden valvontatoimissa kerättyihin tietoihin.
18. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, kohtelevatko ne samaan kotimaiseen rahoituskonserniin kuuluvia saman toimialan luotto- tai rahoituslaitoksia yhtenä "arviointikohteena".
19. Jos toimivaltainen viranomainen tietää tai sillä on kohtuullisia syitä epäillä, että klusterin yksittäiseen luotto- tai rahoituslaitokseen liittyvä riski on huomattavan erilainen kuin muihin saman klusterin luotto- tai rahoituslaitoksiin liittyvä riski, toimivaltaisen viranomaisen tulisi poistaa kyseinen luotto- tai rahoituslaitos klusterista ja arvioida se yksilöllisesti tai osana sellaisten eri luotto- tai rahoituslaitosten klusteria, jotka altistuvat samantasoiselle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille. Klusterista poistaminen tulisi tehdä muun muassa silloin, jos luotto- tai rahoituslaitoksen tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia ovat henkilöt, joiden rehellisyyttä on syytä epäillä rahanpesua ja terrorismin rahoitusta koskevien näkökohtien vuoksi sopivuuden arvioinnista annettujen ESMAN ja EPV:n yhteisten ohjeiden³ mukaisesti arvioituna. Poistaminen tulisi tehdä myös silloin, jos luotto- tai rahoituslaitoksen sisäisen valvonnan kehys on puutteellinen hallinnosta ja ohjauksesta annettujen EPV:n ohjeiden⁴ mukaisesti arvioituna ja se vaikuttaa luotto- tai rahoituslaitoksen jäännösriskin luokitukseen. Luotto- tai rahoituslaitos tulisi poistaa klusterista myös silloin, jos se on tehnyt huomattavia muutoksia tuotteisiinsa tai palveluihinsa tai jos se on mahdollisesti yhdistänyt kyseiset muutokset muutoksiin jakelukanavissaan, asiakaskunnassaan tai eri maantieteellisillä alueilla, joille palveluja tai tuotteita toimitetaan.

4.1.4 Yhteistyö

20. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ja vaihtaa kaikki asiaankuuluvat tiedot toistensa ja muiden sidosryhmien kanssa varmistaakseen, että arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä valvotaan tehokkaasti. Näitä sidosryhmiä ovat muun muassa vakavaraisuusvalvojat, rahanpesun selvittelykeskukset, veroviranomaiset, lainvalvontavirastot, oikeusviranomaiset ja rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä valvovat kolmansien maiden viranomaiset. Kaikki asiaankuuluvat tiedot on vaihdettava viipymättä. Kun arviointikohteiden toiminta ulottuu valtioiden rajojen yli, tällaista yhteistyötä tulisi tehdä myös muiden jäsenvaltioiden ja tarvittaessa kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

³ Direktiivin 2013/36/EU ja direktiivin 2014/65/EU mukaiset ESMAN ja EPV:n yhteiset ohjeet ylimmän hallintoelimen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten, [EBA/GL/2021/06](#).

⁴ Direktiivin 2013/36/EU mukaiset EPV:n ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta [EBA/GL/2021/05](#).

21. Jotta yhteistyö ja tietojen vaihtaminen olisivat tehokkaita, toimivaltaisten viranomaisten tulisi hyödyntää kaikkia käytettävissään olevia yhteistyö- ja koordinoitointitoimenpiteitä ja -keinoja, myös niitä, jotka toimivaltaisten viranomaisten on pitänyt ottaa käyttöön direktiivin (EU) 2015/849 nojalla. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa kyseisten toimenpiteiden ja keinojen luotettavuus ja jatkuvuus, jotta voitaisiin minimoida riski mahdollisista tietopuutteista. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi erityisesti hyödyntää yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta luotto- ja rahoituslaitoksia valvovien toimivaltaisten viranomaisten välillä direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi annettuja Euroopan valvontaviranomaisten yhteisiä ohjeita⁵, direktiivin (EU) 2019/878 mukaisesti annettuja EPV:n ohjeita yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta vakavaraisuusvalvojen, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä valvovien viranomaisten ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä⁶ ja Euroopan keskuspankin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten direktiivin (EU) 2015/849 57 a artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tekemää monenvälistä sopimusta⁷.
22. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia muiden sidosryhmien kanssa tekemänsä yhteistyön ja tietojenvaihdon laajuutta ja tavoitetta, koska siten voidaan selvittää tehokkain tapa tämän yhteistyön tekemiseen, eikä sama toimintamalli välttämättä sovellu kaikkiin olosuhteisiin. Tämä tarkoittaa, että saman arviointikohteen valvonnassa osallisena olevien toimivaltaisten viranomaisten ja vakavaraisuusvalvojen kanssa on ehkä tehtävä tiiviimmin yhteistyötä ja vaihdettava enemmän tietoja kuin rahanpesun selvittelykeskusten, veroviranomaisten ja lainvalvontavirastojen kanssa.
23. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja muiden sidosryhmien, muun muassa lainvalvontavirastojen, veroviranomaisten ja muiden elinten tai virastojen kanssa, kansallisen lain sallimassa laajuudessa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pyrkiä vaihtamaan paikallisten veroviranomaisten kanssa tietoja eri verorikoksista ja mekanismeista, jotta toimivaltainen viranomainen voisi arvioida niistä johtuvat rahanpesun riskit, joille arviointikohteet tai sektorit voivat altistua. Se voi myös vaihtaa tietoja tämän alan mahdollisista ennalta ehkäisevistä toimista.

4.2 Vaihe 1 – Riskien ja riskejä vähentävien tekijöiden tunnistaminen

4.2.1 Yleiset näkökohdat

24. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tunnistaa ja ymmärtää, mitkä riskitekijät vaikuttavat kunkin sektorin ja arviointikohteen alttiuteen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskeille. Sitä varten toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää ohjeessa 4.2.2 esitettyjä eri tietolähteitä ja

⁵ Yhteiset ohjeet yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta luotto- ja rahoituslaitoksia valvovien toimivaltaisten viranomaisten välillä direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi (rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioiden ohjeet), [JC 2019 81](#).

⁶ EPV [Guidelines on Cooperation and information exchange between prudential supervisors, AML/CFT supervisors and financial intelligence units under Article 117\(6\) of Directive 2013/36/EU](#), joulukuu 2021

⁷ Euroopan keskuspankin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten direktiivin (EU) 2015/849 57 a artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tekemä [monenvälinen sopimus](#).

tarvittaessa toimia aktiivisesti yhdessä toimialan ja muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, kuten ohjeissa 4.1.4 ja 4.4.9 esitetään.

25. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöiden tunnistamisessa toimivaltaisten viranomaisten tulisi hyödyntää direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöistä annettuja EPV:n ohjeita, jotka koskevat asiakkaan tuntemisvelvollisuutta sekä tekijöitä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja satunnaisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä⁸.
26. Kun arviointikohteet ovat klustereita, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tunnistaa merkitykselliset tekijät 44 ja 45 kohdassa lueteltujen tietojen perusteella, jotta klusteria voidaan luonnehtia kokonaisuudessaan. Näin toimivaltaiset viranomaiset kykenevät perustelemaan päätöksensä riskiprofiilista, jonka ne klusterille osoittavat. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös ottaa klusteriin kuuluvia arviointikohteita koskevat aiemmat valvontatoimet huomioon.
27. Kun useat toimivaltaiset viranomaiset valvovat arviointikohdetta yhdessä jäsenvaltiossa, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoa kyseisestä arviointikohteesta, jotta ne pystyvät muodostamaan yhteisen näkemyksen sen altistumisesta riskille.
28. Toimivaltaisten viranomaisten riskitekijöiden ja riskejä vähentävien tekijöiden tunnistamiseksi hankkimien tietojen laajuus ja laji tulisi suhteuttaa arviointikohteiden liiketoiminnan luonteeseen ja kokoon, kun ne ovat tiedossa. Tällöin tulisi ottaa huomioon myös arviointikohteiden riskiprofiili, joka on määritetty mahdollisten aiempien riskiarvioiden perusteella, ja arviointikohteen toimintaympäristö, kuten sen toimialan luonne. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita ilmoittavansa,
 - a) mitä tietoja ne edellyttävät arviointikohteilta jatkuvasti, ja edellyttää samoja tietoja vertailukelpoisilta arviointikohteilta
 - b) mistä ja miten ne aikovat saada näitä tietoja ja
 - c) minkälaisen tietojen perusteella käynnistetään kattavampi ja perusteellisempi tietopyyntö.

4.2.2 Tietolähteet

29. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tunnistaa toimialojen ja tarvittaessa sektorien sekä arviointikohteiden riskitekijöitä monista eri lähteistä saatujen tietojen perusteella. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää tietolähteiden tyypit ja määrä riskialttiuden perusteella. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niillä on käytössään

⁸ EPV:n ohjeet, jotka on annettu direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä (jäljempänä 'rahampesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet'), [EBA/GL/2021/02](#).

tarkoituksenmukaisia tietolähteitä, ja ryhtyä tarvittaessa toimiin niiden parantamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös varmistaa, että ne ovat ottaneet käyttöön tarpeellisten tietojen keräämisessä tarvittavat prosessit ja menettelyt.

30. Tietolähteitä, jotka toimivaltaisten viranomaisten tulisi aina ottaa huomioon, ovat muun muassa

- e) direktiivin (EU) 2015/849 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti julkaistu Euroopan komission laatima ylikansallinen riskiarvio
- f) EPV:n direktiivin (EU) 2015/849 6 artiklan 5 kohdan mukaisesti antama lausunto rahoitusalaan vaikuttavista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskeistä
- g) direktiivin (EU) 2015/849 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltion ja muiden jäsenvaltioiden kansalliset riskiarviot
- h) direktiivin (EU) 2015/849 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen Euroopan komission antamat delegoidut säädökset
- i) kansalliset ja ulkomaiset hallitukset
- j) asetuksen (EU) N:o 1093/2020 9 a artiklassa tarkoitettujen EPV:n riskiarvioiden tulokset
- k) muut toimivaltaiset viranomaiset
- l) rahanpesun ja terrorismin estämisen valvontaviranomaiset kolmansissa maissa
- m) arviointikohteiden vakavaraisuusvaatimusten noudattamisen valvonnasta vastuussa olevat valvontaviranomaiset, muun muassa asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdan i ja viii alakohdassa, asetuksen (EU) N:o 1094/2010 4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa ja asetuksen (EU) N:o 1095/2010 4 artiklan 3 kohdan i alakohdassa määritellyt toimivaltaiset viranomaiset
- n) rahanpesun selvittelykeskukset
- o) lainvalvontavirastot, jos niitä ei ole suljettu pois sovellettavan lain nojalla
- p) veroviranomaiset, jos niitä ei ole suljettu pois sovellettavan lain nojalla, ja
- q) yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta luotto- ja rahoituslaitoksia valvovien toimivaltaisten viranomaisten välillä direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi annettujen ohjeiden (rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioiden ohjeet)⁹ mukaisesti perustetut rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegiot, kun niitä on perustettu.

31. Muita tietolähteitä, jotka toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös ottaa huomioon, ovat muun muassa

- a) asetuksen (EU) N:o 1093/2010 9 a artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettu EPV:n rahanpesun

⁹ Euroopan valvontaviranomaisten yhteiset ohjeet yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta luotto- ja rahoituslaitoksia valvovien toimivaltaisten viranomaisten välillä direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi (JC 2019 81).

- ja terrorismin rahoituksen estämisen keskustietokanta, jos tiedot annetaan toimivaltaisen viranomaisen saataville
- b) direktiivin (EU) 2019/878 51 tai 116 artiklan, valvontakollegioiden operatiivisen toiminnan määrittämisestä 16. lokakuuta 2015 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/99 ja valvontakollegioiden toiminnan yleisistä edellytyksistä 16. lokakuuta 2015 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/98 mukaisesti perustetut vakavaraisuuden valvontakollegiot, jos niitä on perustettu
 - c) toimialan elimet, muun muassa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksissa kerätyt tiedot, jos niitä on saatavilla, kuten kehittymässä olevia riskejä koskevat luokitukset ja tiedot
 - d) kansalaisyhteiskunta, kuten korruptioindeksit
 - e) kansainväliset tai ylikansalliset standardeja laativat elimet, kuten keskinäiset arvioinnit maiden rahanpesun, terrorismin rahoituksen ja korruption estäminenjärjestelmistä ja verojärjestelmistä
 - f) uskottavista ja luotettavista julkisista lähteistä saadut tiedot, kuten hyvämaineisten sanomalehtien julkaisemat artikkelit
 - g) hyvämaineiset kaupalliset organisaatiot, kuten riski- ja tiedusteluraportit
 - h) väärinkäytösten paljastamista koskevat raportit
 - i) akateemisilta laitoksilta saadut tiedot tai
 - j) ulkopuolisten tarkastajien raportit arviointikohteesta, jos niitä on saatavilla.

4.2.3 Kotimaiset riskitekijät

32. Toimivaltaisilla viranomaisilla tulisi olla riittävästi tietoa, tietämystä ja ymmärrystä kansallisella tasolla tunnistetuista rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, jotta ne voivat tunnistaa arviointikohteiden kotimaisiin toimintoihin liittyvät riskitekijät eri toimialoilla.
33. Tässä yhteydessä toimivaltaisten viranomaisten tulisi muodostaa 30 ja 31 kohdassa esitettyjen tietolähteiden perusteella käsitys muun muassa
- a) kotimaassa tehtyihin esirikoksiin, muun muassa verorikoksiin, liittyvän rahanpesun tyypeistä, luokista ja laajuudesta
 - b) ulkomailla tehdyistä esirikoksista, muun muassa verorikoksista, saatuun hyötyyn liittyvän rahanpesun laajuudesta
 - c) terrorismin rahoituksen tyypeistä, luokista ja laajuudesta sekä maassa esiintyvien terroristitoimien ja -ryhmien laajuudesta ja niiden saaman tuen määrästä
 - d) rahanpesun selvittelykeskusten sekä muiden viranomaisten tai asiaankuuluvien uskottavien yksityisten elinten määrittämistä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen luokista.

4.2.4 Ulkomaiset riskitekijät

34. Kun arviointikohteella tai toimialalla kokonaisuudessaan on niin merkittäviä yhteyksiä muihin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin, että arviointikohde tai toimiala altistuu näihin muihin maihin liittyville rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeille, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tunnistaa tällaiset riskit. Merkittäviä yhteyksiä ovat muun muassa seuraavat:
- a) arviointikohteella on merkittäviä liikesuhteita muista jäsenvaltioista tai kolmansista maista peräisin oleviin asiakkaisiin
 - b) arviointikohteen tosiasiallinen omistaja/edunsaaja on peräisin muista jäsenvaltioista tai kolmansista maista
 - c) arviointikohde harjoittaa merkittävästi satunnaisia liiketoimia muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden kanssa
 - d) arviointikohteella on merkittäviä liikesuhteita muihin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin sijoittautuneisiin vastapuoliin
 - e) arviointikohde on osa toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan sijoittautunutta konsernia
 - f) arviointikohteen tosiasialliset omistajat ja edunsaajat ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan
 - g) arviointikohteen ylimmässä hallintoelimestä on henkilöitä muusta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta ja
 - h) arviointikohteella on muita tärkeitä yhteyksiä toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan, minkä vuoksi se on alttiina kyseiseen maahan liittyvälle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille.
35. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimiin hankkiakseen riittävät tiedot, tietämyksen ja ymmärryksen kyseisiin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin liittyvistä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, jotka saattavat vaikuttaa arviointikohteiden toimintoihin, ja pitää tietojaan ajan tasalla. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten tulisi tunnistaa tällaisiin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin liittyvät riskitekijät rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevista riskitekijöistä annettujen EPV:n ohjeiden¹⁰ ja edellä 33 ja 34 kohdassa esitettyjen tietojen perusteella.
36. Kun toimivaltaiset viranomaiset määrittävät kolmansia maita, joiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estäminenjärjestelmissä on Euroopan unionin rahoitusjärjestelmälle merkittäviä uhkia muodostavia strategisia puutteita, niiden tulisi ottaa huomioon direktiivin (EU) 2015/849 9 artiklan 2 kohdan nojalla annetut Euroopan komission delegoidut säädökset sekä asiaankuuluvien kansainvälisten standardien laativien elinten, kuten rahanpesun ja terrorismin

¹⁰ EPV:n ohjeet, jotka on annettu direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä (jäljempänä 'rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet'), [EBA/GL/2021/02](#).

rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF), Eurooppa-neuvoston rahanpesun vastaisia toimenpiteitä arvioivan asiantuntijakomitean (Moneyval) ja muiden FATF:n kaltaisten alueellisten elinten antama julkiset lausunnot.

4.2.5 Koko toimialaa koskevat rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskitekijät

37. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tuntea hyvin riskitekijät, jotka ovat merkityksellisiä kaikille niiden valvomille toimialoille. Tunnistaakseen asiaankuuluvien toimialojen merkitykselliset riskitekijät toimivaltaisten viranomaisten tulisi ensin määrittää valvontaansa kuuluvat toimialat. Toimialoja koskevan näkemyksensä perustaksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi tutustua direktiivissä (EU) 2015/849 lueteltujen ilmoitusvelvollisten luokkiin. Niitä ovat luottolaitokset, luotonantajat (muut kuin luottolaitokset, esimerkiksi kulutusluotto, laskujen ostaminen, leasing, kiinnitysluotto ja kauppaluotto), henkivakuutusyhtiöt, henkivakuutusedustajat, maksulaitokset, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset, valuutanvaihtotoimistot, sijoituspalveluyritykset ja yhteissijoitusyritykset.
38. Toimialan koon ja siihen kuuluvien arviointikohteiden luonteen mukaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita toimialojen jakamista edelleen sektoreihin. Tämä voi olla tarpeen silloin, kun toimialan arviointikohteet ovat hyvin erilaisia siksi, että huomattavalla osalla arviointikohteista on samanlaisia ominaisuuksia ja liiketoimintamalleja, jotka erottavat ne muusta toimialasta. Samanlaisia ominaisuuksia ovat muun muassa tarjottavien tuotteiden ja palvelujen tyyppi, käytettävät toimituskanavat ja asiakastyypit. Sektoreihin voi kuulua muun muassa valuutansiirtotoimistoja, yksityispankkeja ja meklariliikkeitä, jotka edustavat maksulaitosten, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten sektoreita. Toimialoja ja sektoreita koskevan näkemyksensä perustaksi ja tietojen saamiseksi niiden erityisominaisuuksista toimivaltaisten viranomaisten tulisi tutustua rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevista riskitekijöistä annettujen EPV:n ohjeiden¹¹ II osastoon.
39. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ymmärtää, miten kukin toimiala ja sektori on organisoitu ja millaisia riskejä liittyy toimialalle ja sektorille yhteisiin piirteisiin, kuten tarjottujen tuotteiden ja palvelujen tyyppeihin, toimitusketjuihin ja asiakastyyppeihin. Toimivaltaisten viranomaisten näkemyksen toimiala- ja sektorikohtaisista riskitekijöistä tulisi pohjautua
- ylätason näkemykseen kaikista näiden ohjeiden 44 ja 45 kohdassa esitetyistä tietyin toimialan tai sektorin arviointikohteeseen liittyvistä asiaankuuluvista tiedoista, jotta kullakin toimialalla ja sektorilla kokonaisuudessaan esiintyvät yhteneväisyydet voidaan tunnistaa, ja
 - näiden ohjeiden 41 kohdassa esitettyihin toimialoihin ja sektoreihin liittyviin asiaankuuluviin tietoihin.

¹¹ EPV:n ohjeet, jotka on annettu direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä (jäljempänä 'rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet'), [EBA/GL/2021/02](#).

4.2.6 Riskitekijöiden tunnistamiseen tarvittavien tietojen tyypit

a. Tiedot toimialoista

40. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi kerätä riittävästi merkityksellisiä ja luotettavia tietoja 30 ja 31 kohdassa kuvatuilta tietolähteiltä, jotta ne kykenevät muodostamaan kokonaiskäsityksen toimintariskitekijöistä ja tarvittaessa tekijöistä, jotka vähentävät näitä riskejä toimialalla ja sektorilla.
41. Saadaksean asianmukaisen käsityksen toimialojen ja sektorien toimintariskitekijöistä toimivaltaisten viranomaisten tulisi hankkia tietoa muun muassa seuraavista:
- c) tiedot toimialan koosta, toiminnan laajuudesta ja monimutkaisuudesta yhdistetyssä muodossa
 - d) liiketoimintamallien luonne toimialalla
 - e) yleiset tiedot toimialan tai sektorin tuotteiden, palvelujen, asiakkaiden ja niillä käytettävien toimituskanavien tyypeistä ja niiden riskiprofiileista, jos ne ovat tiedossa
 - f) tiedot nykyisistä ja kehittymässä olevista riskeistä, jotka liittyvät toimialaan tai sektoriin kotimaassa tai kansainvälisesti, muun muassa tiedot, joista voi päätellä, että toimiala tai sektori voi olla altistunut kasvaneelle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille muiden toimialojen näillä toimialoilla tai sektoreilla soveltamien riskien välttämistä koskevien käytäntöjen vuoksi
 - g) tiedot tärkeimmistä sisämarkkinoihin vaikuttavista rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä
 - h) rajatylittävien toimien vaikutus toimialalla tai sektorilla
 - i) toimialan tai sektorin altistuminen kansainvälisestä tilanteesta johtuville haavoittuvuuksille
 - j) tarvittaessa rahanpesun selvittelykeskusten ja muiden asiaankuuluvien valtion elinten uhkaselvitykset, varoitukset ja luokitukset ja
 - k) muiden toimivaltaisten viranomaisten tai kansainvälisten standardien laatijoiden julkaisemat ohjeet.
42. Edellä kuvatut tiedot voivat auttaa toimivaltaisia viranomaisia myös saamaan käsityksen yksittäisten arviointikohteiden riskitekijöistä ja toisinpäin.

b. Tiedot arviointikohteista

43. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi toimialakohtaisen riskiarvion perusteella kerätä riittävästi merkityksellisiä ja luotettavia tietoja 30 ja 31 kohdassa kuvatuilta lähteiltä, jotta ne kykenevät muodostamaan kokonaiskäsityksen arviointikohteen toimintariskitekijöistä ja mahdollisuuksien mukaan jäännösriskitekijöistä.

44. Saadakse asianmukaisen käsityksen arviointikohdetta koskevista toimintariskitekijöistä toimivaltaisten viranomaisten tulisi kerätä eri tietolähteistä tietoa muun muassa seuraavista:
- a) arviointikohteen omistus- ja yritys rakenne, ottaen huomioon, onko arviointikohde ulkomainen vai kotimainen luotto- tai rahoituslaitos, emoyhtiö, tytäryritys, sivuliike tai muunlainen laitos, sekä sen organisaation ja rakenteen monimutkaisuus ja avoimuus
 - b) toimivan johdon ja ylimmän hallintoelimen jäsenten sekä merkittävien osakkeenomistajien maine ja rehellisyys
 - c) tuotteiden ja palvelujen sekä toimintojen ja liiketoimien luonne ja monimutkaisuus
 - d) jakelukanavat, mukaan lukien palvelujen tarjoaminen muuten kuin henkilökohtaisten kanavien kautta ja asiamiesten tai välittäjien käyttö
 - e) arviointikohteen asiakkaiden tyypit ja kyseisiin asiakkaisiin liittyvä riskitaso, mukaan luettuina asiakkaat, jotka ovat poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä, sekä ne, joiden arvioidaan aiheuttavan suuremman rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin arviointikohteen riskinarviointimenetelmän mukaan
 - f) liiketoimintojen kattama maantieteellinen alue varsinkin silloin, kun niitä toteutetaan suuririskisissä kolmansissa maissa¹², sekä tarvittaessa arviointikohteen merkittävän asiakasosuuden koti- tai sijoittautumismaat sekä sen merkittävien osakkeenomistajien tai tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien maantieteelliset yhteydet
 - g) arviointikohteen antamat luvat, valtuutukset tai toimiluvat.
45. Saadakse asianmukaisen käsityksen jäännösriskitekijöistä, joille arviointikohteet altistuvat, toimivaltaisten viranomaisten tulisi kerätä tietoa eri tietolähteistä, muun muassa seuraavista:
- a) arviointikohteen käyttöön ottamien riskien vähentämistoimenpiteiden riittävyys ja erityisesti tietoa
 - i) riskinhallintakehyksen riittävydestä, myös rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin hallinnasta
 - ii) sisäisen valvonnan toiminnon raporteista, tarvittaessa myös sisäisestä tarkastuksesta
 - iii) arviointikohteen liiketoiminnan vakavaraisuutta koskevista ja yleisistä näkökohdista, kuten toimintavuosien lukumäärästä, maksuvalmiudesta tai omien varojen riittävydestä
 - iv) toimivaltaisen viranomaisen, muun asiaankuuluvan toimivaltaisen viranomaisen, vakavaraisuusvalvojien tai muun asiaankuuluvan valvontaviranomaisen, myös kolmansien maiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä vastaavien viranomaisten toteuttamien muuten kuin paikalla tehtävien tarkastelujen havainnoista

¹² EPV:n ohjeet, jotka on annettu direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä (jäljempänä 'rahampesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet'), [EBA/GL/2021/02](#).

- b) arviointikohteen käyttöön ottamien lieventämistoimenpiteiden vaikuttavuus ja erityisesti tietoa
- i) sisäisten hallintojärjestelyjen ja -rakenteiden laadusta, kuten sisäisen tarkastuksen toiminnon ja säännösten noudattamista valvovan toiminnon (compliance-toiminnon) riittävydestä ja tehokkuudesta, raportointisuhteista, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja sääntelyvaatimusten täyttämistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen tehokkuudesta, mikäli ne ovat tiedossa
 - ii) vallitsevasta yrityskulttuurista, erityisesti säännösten noudattamisen kulttuurista sekä avoimuuden ja luottamuksen kulttuurista suhteissa toimivaltaisiin viranomaisiin
 - iii) toimivaltaisen viranomaisen, muun asiaankuuluvan toimivaltaisen viranomaisen, vakavaraisuusvalvojien tai muun asiaankuuluvan valvontaviranomaisen, myös kolmansien maiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä vastaavien viranomaisten aiemmin toteuttamien paikalla tehtäviä tarkastuksia ja testausta sisältävien valvontatarkastusten havainnoista
 - iv) arviointikohteeseen liittyvistä vireillä olevista tai vahvistetuista valvontatoimenpiteistä ja seuraamuksista, joita toimivaltainen viranomainen, vakavaraisuusvalvoja tai muu asiaankuuluva valvontaviranomainen on määrännyt, myös kolmansissa maissa
 - v) rahanpesun selvittelykeskuksilta saaduista tiedoista, kuten epäilyttävistä liiketoimista laadittaviin selvityksiin liittyvistä tiedoista.
46. Jos toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että 30 ja 31 kohdassa kuvattujen lähteiden kautta kerättyjä tietoja ei ole saatavilla tai ne eivät riitä siihen, että arviointikohteeseen liittyvistä riskeistä voidaan saada asianmukainen näkemys, toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita kyseisten tietojen keräämistä suoraan arviointikohteilta.
47. Jos yksilölliseen riskinarviointiin kerätään tietoa suoraan arviointikohteilta, toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että pyydettyjen tietojen tyyppi määritetään näissä ohjeissa esitettyjen asiaankuuluvien kotimaisten, ulkomaisten ja koko toimialaa koskevien riskitekijöiden, myös kehittymässä olevia riskejä koskevien tekijöiden, perusteella.
48. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita arviointikohteilta pyydettyjen tietojen tason ja tiheyden muokkaamista siihen toimialaan tai sektoriin liittyvän riskitason perusteella, johon arviointikohde kuuluu. Tämä tarkoittaa, että toimialoista, jotka ovat altistuneet suuremmille rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeille, voidaan kerätä tietoa useammin kuin toimialoista, joiden riskitasot ovat matalampia. Määrittäessään tietopyyntöjen tasoa ja tiheyttä toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon
- a) se, ovatko jotkin pyydetty tiedot toimivaltaisten viranomaisen saatavilla muista lähteistä, muun muassa vakavaraisuusvalvojilta, jotta tietopyyntöjä ei toistettaisi turhaan
 - b) tarkoitus, johon tietoja käytetään; jos tietoja pyydetään, jotta toimivaltainen saa arviointiaan varten tietoa arviointikohteeseen tai toimialaan liittyvistä riskeistä,

toimivaltaisen viranomaisen tulisi harkita tietopyyntöjen tiheyden mukauttamista riskinarviointiin tehtävien päivitysten tiheyden mukaan

- c) se, onko arviointikohteeseen tai toimialaan liittyvän rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin taso muuttunut merkittävästi, mikä tarkoittaisi, että tietoja on pyydettävä tiheimmin.

4.3 Vaihe 2 – Riskien arviointi

4.3.1 Yleiset näkökohdat

49. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi muodostaa kokonaiskäsitys rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevista riskitekijöistä, jotka ne ovat tunnistaneet vaiheessa 1 ja jotka muodostavat yhdessä perustan arviointikohteiden yksilöllisille riskinarvioinneille ja toimialakohtaisille riskinarvioinneille.
50. Riskinarviointimenetelmäänsä laatiessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, miten toimialakohtaiset ja yksilölliset riskinarvioinnit ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Toimivaltaiset viranomaiset saavat toimialakohtaisesta riskinarvioinnista kokonaiskäsityksen rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, joille tietyn toimialan arviointikohteet altistuvat, ja kunkin yksittäisen riskitekijän merkityksestä tämän toimialan arviointikohteille. Yksilöllisissä riskinarvioinneissa toimivaltaisten viranomaisten tulisi pystyä arvioimaan toimialakohtaisten riskien vaikutus jokaiseen arviointikohteeseen sekä tarvittaessa käyttää kyseisiä riskinarviointeja toimialakohtaisten riskinarviointiensa uudelleentarkasteluun, muun muassa tunnistamalla toimialan arviointikohteille yhteisiä uusia riskitekijöitä.

4.3.2 Toimiala- ja sektorikohtainen riskinarviointi

51. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi saada asianmukainen käsitys kullakin niiden valvonnassa olevalla toimialalla esiintyvistä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, jotta ne pystyvät asettamaan valvontatoimensa tärkeysjärjestykseen kyseisellä toimialalla ja toimialojen välillä sekä tunnistamaan tietyn toimialan kannalta merkitykselliset rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskit. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi saada toimialakohtaisesta riskinarvioinnista perusta kyseisen toimialan arviointikohteiden yksilöllistä riskinarviointia varten muodostamalla käsitys toimintariskeistä, joille arviointikohteet altistuvat. Tämän perusteella toimivaltaisen viranomaisen pystyy ymmärtämään, miten paljon toimialalla tarvitaan valvontaa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi päättää, onko niillä riittävästi luotettavaa tietoa toimialan valvontatoimenpiteistä, jotta jäännösriski pystytään arvioimaan. Jos tietoja ei katsota olevan riittävästi, toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita käytettävissään olevien asiaankuuluvien valvontatyökalujen käyttöä, jotta tietoa saadaan riittävästi, kuten 4.4.4 osassa esitetään.
52. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että toimialakohtainen riskinarviointi on riittävän kattava ja että valvontaviranomainen pystyy sen avulla saamaan kokonaisvaltaisen näkemyksen kaikista merkityksellisistä riskitekijöistä sekä siitä, missä laajuudessa ne vaikuttavat kunkin toimialan arviointikohteisiin.

53. Toimialakohtaisen riskinarvioinnin tekemistä varten toimivaltaisten viranomaisten tulisi ensin määrittää valvonnassaan olevat toimialat ja tarvittaessa sektorit edellä 38 ja 39 kohdassa kuvatun mukaisesti.
54. Tehdessään koko toimialan tai tarvittaessa sektorin laajuista riskinarviointia toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä riskiperusteisen valvonnan mallin vaiheen 1 mukainen arviointi tunnistetuista koko toimialaa koskevista riskitekijöistä. Toimivaltaisten viranomaisten arvioinnin perustana tulisi olla 4.2.6 osan mukaisesti kerätyt tiedot.
55. Tämän prosessin osana toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita eri riskitekijöiden painottamista näiden ohjeiden 63 ja 64 kohdassa kuvatulla tavalla, jotta voidaan ottaa huomioon, miten erilaiset rahanpesun ja terrorismin rahoituksen uhat vaikuttavat tiettyyn toimialaan.

4.3.3 Yksilölliset riskinarvioinnit

56. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi saada kokonaisvaltainen näkemys toimintariskeistä ja, mikäli niillä on käytössään riittävän luotettavaa tietoa arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi tekemien tarkastusten laadusta, jäännösriskeistä, joille arviointikohteet altistuvat. Sitä varten niiden tulisi tehdä yksilölliset riskinarvioinnit jokaisesta arviointikohteesta. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää kaikkia edellä 44–48 kohdassa kuvattuja merkityksellisiä lähteitä kerätäkseen tarvittavat tiedot yksilöllisiä riskinarviointeja varten.
57. Saadakseen kokonaisvaltaisen näkemyksen yksittäisiin arviointikohteisiin liittyvistä riskeistä toimivaltaisten viranomaisten tulisi laatia jatkuva prosessi ja menetelmä arviointikohteisiin liittyvien riskien arviointia ja uudelleentarkastelua varten ja pitää niitä yllä. Riskinarviointiprosessejaan laatiessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi
 - a) pitää ohjenuorana sen toimialan ja sektorin riskien arvioinnin tulosta, johon arviointikohde kuuluu; lähtökohtaisesti toimivaltainen viranomainen on toimialan tai sektorin riskinarvioinnissa jo tunnistanut tärkeimmät toimintariskit, joille yksittäiset arviointikohteet kyseisellä toimialalla tai sektorilla altistuvat
 - b) määrittää, miten ne aikovat arvioida riskiperusteisen valvonnan mallin vaiheessa 1 tunnistettuja merkityksellisiä toimintariskitekijöitä, jotka vaikuttavat arviointikohteeseen
 - c) kerätä tarvittavat tiedot, joiden perusteella ne pystyvät ymmärtämään arviointikohteen altistumisen asiakkaista, tuotteista ja palveluista, maantieteestä ja jakelukanavasta johtuville riskeille; tämä tarkoittaa, että toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava, tarvitaanko samoja tietoja kaikilta arviointikohteilta; jos tietoja kerätään arviointikohteilta, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tutustua näiden ohjeiden laadunvarmistusta koskevaan osioon, jossa esitetään käyttöön otettavia lisätoimia.
58. Jos toimivaltaiset viranomaiset ovat näiden ohjeiden 45 kohdan b alakohdassa esitettyjen tietojen perusteella saaneet tyydyttävän ja riittävän luotettavan käsityksen arviointikohteiden käyttöön ottamista riskejä vähentävistä toimenpiteistä, niiden tulisi arvioida kyseisten

arviointikohteiden jäännösriski. Jos taas näitä tietoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole luotettavia tai riittävän ymmärrettäviä, toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää sen sijaan kyseisten arviointikohteiden toimintarisikin arviointia.

59. Jäännösriskitekijöiden arvioinnissa toimivaltaisten viranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin arvioidakseen, missä määrin arviointikohteella käytössä olevat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevat järjestelmät ja valvontatoimenpiteet riittävät vähentämään tehokkaasti toimintariskejä, joille se on altistunut. Tässä yhteydessä toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida vähintään,

- a) onko direktiivin (EU) 2015/849 8 artiklan 4 kohdassa luetellut rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevat järjestelmät ja valvontatoimenpiteet otettu käyttöön ja sovelletaanko niitä; näiden valvontatoimenpiteiden on oltava riittävän kattavia ja oikeassa suhteessa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeihin nähden.
- b) ovatko laajemmat hallintojärjestelyt ja riskinhallintaprosessit, muun muassa yleinen riskikulttuuri, riittäviä ja tehokkaita.

60. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää, miten niiden ammatillinen harkinta sisällytetään niiden riskinarviointityöhön. Tämän osalta 4.4.4 osassa todetaan, että toimivaltaisten viranomaisten tulisi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakäsikirjan avulla pystyä varmistamaan valvontatyökalujen ja ammattimaisen harkinnan johdonmukainen soveltaminen.

4.3.4 Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskien arviointi konsernin tasolla

61. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka ovat yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi annettujen Euroopan valvontaviranomaisten yhteisten ohjeiden¹³ mukaisia johtavia valvojia, tulisi saada kokonaisvaltainen näkemys rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, joille konserniin kuuluvat arviointikohteet altistuvat. Tämä tarkoittaa, että näiden toimivaltaisten viranomaisten tulisi laatia valvonnassaan olevasta arviointikohteesta riskiprofiili, jossa otetaan huomioon kaikki asiaankuuluvat kotimaiset ja ulkomaiset riskitekijät. Niiden tulisi kiinnittää erityistä huomiota arviointikohteen rajatylittäviin toimiin ja sen konsernin osien liiketoimiin muilla lainkäyttöalueilla liittyviin riskeihin, joilla voi olla vaikutusta arviointikohteen kokonaisriskiprofiiliin. Riskinarvioinnissa tulisi ottaa vähintään huomioon riskit, jotka johtuvat arviointikohteen altistumisesta

- a) maille, joiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estäminenjärjestelmissä Euroopan komissio on havainnut strategisia puutteita direktiivin (EU) 2015/849 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti
- b) maille, joiden lainsäädännössä kielletään konsernin laajuisten toimintatapojen ja menettelyjen täytäntöönpano ja etenkin, jos kyse on tilanteista, joissa olisi sovellettava komission delegoitua asetusta (EU) 2019/758
- c) maille, joissa altistuminen korruptiolle ja muille rahanpesun esirikoksille on uskottavien ja

¹³ (JC 2019 81).

luotettavien lähteiden¹⁴ mukaan korkealla tasolla

- d) maille tai alueille, joissa terroristijärjestöjen tiedetään toimivan tai joille esimerkiksi Yhdistyneet kansakunnat tai Euroopan unioni on määrännyt taloudellisia ja rahoituksellisia pakotteita, tuonti- tai vientikieltoja tai toimenpiteitä, jotka liittyvät terrorismiin, terrorismin rahoitukseen tai aseiden lisääntymiseen, ja
- e) maille, joissa useammasta kuin yhdestä uskottavasta ja luotettavasta lähteestä saatujen tietojen, myös sääntelyn täytäntöönpanon ja valvonnan laatua ja tehokkuutta koskevien tietojen, mukaan on ilmennyt vakavia huolia lainkäyttöalueen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontatoimenpiteiden tehokkuudesta ja laadusta. Tässä tapauksessa uskottavia ja luotettavia lähteitä voivat olla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF) ja FATF:n kaltaisten alueellisten elinten raportit, FATF:n suuren riskin yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden luettelo, Kansainvälisen valuuttarahaston arvioinnit ja rahoitussektorin arviointiohjelman (FSAP) raportit.
62. Saadakse tietoa konserniin kuuluvien arviointikohteiden riskinarviointia varten johtavana valvojana toimivien toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ja vaihtaa asiaankuuluvia tietoja konsernin osien rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvonnasta vastaavien muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Jos rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegio on toiminnassa, johtavan valvojan tulisi hyödyntää kollegioissa rajatylittävistä konserneista vaihdettuja tietoja saadakseen tarvittavat tiedot riskinarviointista. Tarvittavia tietoja ovat arviointikohteen sivuliikkeiden tai tytäryhtiöiden osalta muun muassa vähintään tiedot
- a) sivuliikkeiden tai tytäryhtiöiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiprofiileista, jotka kyseisten lainkäyttöalueiden asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset ovat arvioineet
- b) toimialan, jolla sivuliikkeitä tai tytäryhtiöitä on, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiprofiileista, jotka kyseisten lainkäyttöalueiden asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset ovat arvioineet
- c) toimivaltaisten viranomaisten arviointien havainnoista, jotka koskevat arviointikohteen sivuliikkeissä tai tytäryhtiöissä käytössä olevien valvontatoimenpiteiden laatua
- d) sivuliikkeiden tai tytäryhtiöiden vakavista rikkomuksista tai olennaisista heikkouksista, jotka asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset ovat lainkäyttöalueillaan havainneet
- e) kaikista valvontatoimenpiteistä ja seuraamuksista, joita asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset ovat lainkäyttöalueillaan määränneet sivuliikkeille tai tytäryhtiöille.
63. Arvioidessaan, ovatko arviointikohteet panneet sivuliikkeissään ja tytäryhtiöissään tehokkaasti täytäntöön koko konsernia koskevia toimintaperiaatteita ja menettelyjä, johtavana valvojana

¹⁴ Direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla annettujen EPV:n ohjeiden mukaan väitteiden uskottavuus voidaan määrittää muun muassa tietolähteen laadun ja riippumattomuuden sekä väitteiden esittämisen jatkuvuuden perusteella.

toimivien toimivaltaisten viranomaisten tulisi näiden arviointikohteiden osalta käyttää näiden ohjeiden 57 ja 58 kohdassa kuvattua riskinarviointia ja erityisesti arvioida maantieteellisiä riskejä, joille arviointikohteen sivuliikkeet ja tytäryhtiöt altistuvat.

4.3.5 Riskitekijöiden painotus

64. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi punnita riskiperusteisen valvonnan mallin vaiheessa 1 määritetyt toimialojen ja arviointikohteiden riskitekijöitä niiden suhteellisen merkityksen mukaan. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tämän osalta ottaa huomioon useita näkökohtia:

- a) Kun toimivaltaiset viranomaiset painottavat toimintarisikitekijöitä, niiden tulisi tehdä perusteltu päätös eri tekijöiden merkityksestä tietylle toimialalle, sektorille tai yksittäiselle arviointikohteelle. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa yksittäisten arviointikohteiden osalta huomioon niiden toimialan ja sektorin riskiarvio.
- b) Yksittäisille riskitekijöille annettu painoarvo voi vaihdella toimialan, sektorin tai arviointikohteen mukaan, mutta toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää samanlaisten toimialojen, sektorien ja arviointikohteiden osalta samanlaisia tekijöitä.
- c) Riskien painotus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa toimialalle, sektorille tai arviointikohteelle ei voida luokitella merkittävää tai erittäin merkittävää riskiä tai jossa kaikki toimialat, sektorit tai arviointikohteet kuuluvat samaan riskiluokkaan.
- d) Painotukseen ei saa vaikuttaa epäasianmukaisesti vain yksi tekijä vaan on tarkasteltava myös tekijöitä, jotka tunnustetaan direktiivin (EU) 2015/849 tai kansallisen lainsäädännön nojalla rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevan suuren riskin aiheuttaviksi tekijöiksi. Riskitekijöitä punnitessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että yksi riskitekijä ei horjuta kokonaispainotuksen tasapainoa niin, että arvioinnista tulee epäsuhtainen ja kohtuuton.

65. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttävät automatisoituja tietojärjestelmiä arviointikohteiden luokitteluun kokonaisriskipistemäärän perusteella ja erityisesti silloin, kun ne eivät kehitä kyseisiä tietojärjestelmiä vaan ostavat ne ulkopuoliselta palveluntarjoajalta tai luottavat muutoin ulkopuoliseen työhön, niiden on ymmärrettävä, miten järjestelmä toimii ja miten se yhdistelee tai painottaa riskitekijöitä laskeakseen kokonaispistemäärän. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi aina vakuuttua siitä, että annettu pistemäärä kuvastaa niiden näkemystä arviointikohteeseen liittyvästä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskistä.

4.3.6 Riskiprofiilit ja -luokat

66. Toimintariskin tason ja riskejä vähentävien tekijöiden vaikutusta toimintariskin tasoon koskevan arvioinnin perusteella tulisi tarvittaessa antaa riskipistemäärä toimialalle, sektorille ja arviointikohteelle. Näin arviointikohteita on helpompi vertailla ja saada tietoja vaiheessa 3 toteutettavia toimia varten.

67. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että arviointikohteen, toimialan ja sektorin riskejä vähentävien tekijöiden arviointi perustuu luotettaviin tietoihin, kuten edellä 45 kohdan

b alakohdassa esitettyihin tietoihin. Kun tällaisia tietoja ei ole, toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, onko perusteltua sisällyttää riskejä vähentävät tekijät arviointiin ja vääristyykö arviointikohteen lopullinen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskipistemäärä, kun riskejä vähentäville tekijöille annetaan pisteitä.

68. Jos toimivaltaisilla viranomaisilla on saatavilla vain vähän tai todentamatonta tietoa arviointikohteen tai toimialan ja sektorin riskejä vähentävistä tekijöistä, niiden tulisi luokitella nämä arviointikohteet, toimialat ja sektorit niiden toimintariskiprofiiliin perusteella ja antaa jäännösriskille pistemäärä, kun asiaankuuluvia tietoja tulee saataville.
69. Validoidessaan arviointikohteen tai toimialan/sektorin yleisen riskinarvioinnin tuloksia toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää ammatillista harkintaa ja tarvittaessa korjata riskiarviota.
70. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi päättää, mikä tapa soveltuu parhaiten arviointikohteiden, toimialojen ja sektorien riskiprofiilien luokitteluun. Eri toimivaltaisten viranomaisten yhteistyön lähentämiseksi ja tietojenvaihdon helpottamiseksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita arviointikohteiden, toimialojen ja sektorien luokittelua ”erittäin merkittäviksi”, ”merkittäviksi”, ”melko merkittäviksi” ja ”vähemmän merkittäviksi” EPV:n rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskien arviointiprosessien mukaisesti.
71. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että ne pystyvät riskinarviointiprosessiensa avulla erottamaan toimintariskit ja jäännösriskit toisistaan. Luokitellessaan arviointikohteisiin, toimialoihin ja sektoreihin liittyvää toimintariskiä toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon seuraavat riskiluokat:
 - a) vähemmän merkittävä riski, jolloin arviointikohdetta, toimialaa tai sektoria ei erittäin todennäköisesti käytetä laajamittaisesti hyväksi rahanpesussa tai terrorismin rahoituksessa
 - b) melko merkittävä riski, jolloin arviointikohdetta, toimialaa tai sektoria ei todennäköisesti käytetä laajamittaisesti hyväksi rahanpesussa tai terrorismin rahoituksessa
 - c) merkittävä riski, jolloin arviointikohdetta, toimialaa tai sektoria todennäköisesti käytetään laajamittaisesti hyväksi rahanpesussa tai terrorismin rahoituksessa
 - d) erittäin merkittävä riski, jolloin arviointikohdetta, toimialaa tai sektoria erittäin todennäköisesti käytetään laajamittaisesti hyväksi rahanpesussa tai terrorismin rahoituksessa.
72. Luokitellessaan arviointikohteisiin, toimialoihin tai sektoreihin liittyvää jäännösriskiä toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon vaikutus, joka riskejä vähentävillä toimenpiteillä voi olla arviointikohteisiin, toimialoihin tai sektoreihin liittyviin toimintariskeihin. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi soveltaa jäännösriskin luokitteluun neljää riskiluokkaa seuraavasti:
 - a) vähemmän merkittävä riski, jos toimintariski on vähemmän merkittävä ja riskien vähentäminen ei vaikuta riskiprofiiliin tai jos toimintariski on melko merkittävä tai

merkittävä, mutta sitä voidaan vähentää tehokkaasti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevilla järjestelmillä ja valvontatoimenpiteillä

- b) melko merkittävä riski, jos toimintariski on melko merkittävä ja riskien vähentäminen ei vaikuta riskiprofiiliin tai jos toimintariski on merkittävä tai erittäin merkittävä, mutta sitä voidaan vähentää tehokkaasti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevilla järjestelmillä ja valvontatoimenpiteillä
- c) merkittävä riski, jos toimintariskille altistutaan merkittävästi ja riskien vähentäminen ei vaikuta riskiprofiiliin tai jos toimintariski on erittäin merkittävä, mutta sitä voidaan vähentää tehokkaasti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevilla järjestelmillä ja valvontatoimenpiteillä, tai
- d) erittäin merkittävä riski, jos toimintariski on erittäin merkittävä ja riskien vähentämisestä huolimatta riskien vähentäminen ei vaikuta riskiprofiiliin tai jos toimintariski on erittäin merkittävä eikä sitä pystytä vähentämään tehokkaasti, koska arviointikohteen tai toimialan useimpien arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevissa järjestelmissä ja valvontatoimenpiteissä on rakenteellisia heikkouksia.

73. Jos toimivaltaiset viranomaiset päättävät olla soveltamatta edellä 69, 70 ja 71 kohdassa esitettyä riskiluokitusta, niiden tulisi pystyä muuntamaan riskiluokkansa näissä ohjeissa suositellun mukaisiksi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi suhtautua varovaisesti näiden ohjeiden liitteessä kuvattuun riskiluokkien muuntamiseen.

74. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, että arviointikohteiden luokittelu rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin arviointia varten saattaa poiketa luokittelusta, jota samoihin arviointikohteisiin käytetään arvioitaessa laajemmin menettelytapoihin tai vakavaraisuuteen liittyvää riskiä.

75. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttävät automatisoituja tietojärjestelmiä yksittäisen arviointikohteen riskiprofiiliin tai pistemäärän määrittämiseen, toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon tilanteet, joissa niiden on ehkä muutettava automaattisen pisteiden laskun tuloksia ammattimaisen harkintansa perusteella riskiperusteisen valvonnan mallin vaiheessa 4 esitetyn uudelleentarkasteluprosessin lisäksi. Toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää soveltaa ammattimaista harkintaansa, jos tiedoista käy ilmi, että yleinen riskiluokitus ei perustu todellisuuteen. Ne voivat käyttää myös rahanpesun selvittelykeskuksilta, tiedotusvälineiden raporteista, muilta valvojilta tai paikalla tai muuten kuin paikalla tehtävästä valvonnasta saatuja tietoja. Toimivaltaisen viranomaisen tulisi dokumentoida selkeästi kyseisten riskiprofiiliin tai pistemäärän muutosten perustelut.

4.4 Vaihe 3 – Valvonta

4.4.1 Yleiset säännökset

76. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että merkittäville ja erittäin merkittäville rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeille altistuneita arviointikohteita valvotaan

useammin ja tehokkaammin kuin melko merkittävillä tai vähemmän merkittävillä riskeillä altistuneita. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tarkistaa valvontamalliaan muuttamalla yhtä tai useampaa seuraavista tekijöistä:

- a) valvonnan luonne niin, että muutetaan paikalla ja muuten kuin paikalla tehtävien tarkastusten valvontatyökalujen välistä suhdetta
- b) valvonnan kohde niin, että keskitytään rahanpesun tai terrorismin rahoituksen estämiseksi arviointikohteessa käytössä olevaan yleiseen kehykseen tai keskitytään hallitsemaan tiettyjä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä, muun muassa tiettyihin tuotteisiin tai palveluihin liittyviä riskejä, hallitsemaan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen estämistä koskevien prosessien tiettyjä näkökohtia, kuten asiakkaiden tunnistamista, riskien arviointia, jatkuvaa valvontaa ja raportointitoimia
- c) valvontatoimien toistuvuus varmistamalla, että merkittävämmille rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeillä altistuneita arviointikohteita valvotaan useammin kuin vähemmän merkittävillä riskeillä altistuneita, ja
- d) valvontatoimien perusteellisuus ja yksityiskohtaisuus määrittämällä asiakastietojen tarkastukset, liiketoimien otosten testaukset ja epäilyttävistä liiketoimista paikan päällä laadittavat selvitykset riskien mukaan. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, että tarkastelu, joka perustuu vain toimintaperiaatteiden ja menettelyjen arviointiin mutta ei niiden käytännön soveltamisen arviointiin, ei todennäköisesti riitä tilanteissa, joissa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille altistuminen on merkittävämpää.

4.4.2 Valvontastrategia

77. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää ja panna täytäntöön pidempiaikainen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontastrategia, jossa esitetään, miten ne vähentävät valvontaansa kuuluvilla toimialoilla ja tarvittaessa sektoreilla tunnistamia rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä. Strategian tulisi perustua koko toimialaa koskevaan riskinarviointiin, jonka toimivaltaiset viranomaiset tekevät ohjeen 4.3 mukaisesti.

78. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi esittää strategiassa selkeät tavoitteet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevalle toimintamallilleen ja esittää, miten tavoitteet saavutetaan määräajassa ja käytettävissä olevin voimavaroin. Tässä yhteydessä strategiassa tulisi

- a) selittää, miten toimivaltaiset viranomaiset pyrkivät vähentämään niiden valvonnassa olevilla toimialoilla ja sektoreilla tunnistettuja olemassa olevia rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä
- b) selittää, miten ne aikovat varmistaa, että kaikkia toimialoja ja sektoreita, myös niitä, joilla rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski on pienempi, valvotaan riittävästi ja että valvonta on oikeassa suhteessa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiin; erityisesti tulisi selittää, miten varmistetaan, että toimialoja, joihin liittyy merkittävämpiä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä, valvotaan kattavammin

- c) esittää niiden valvontatyökalujen tyytit, joita toimivaltaiset viranomaiset aikovat käyttää näiden ohjeiden 4.4.4 osassa kuvattuihin riskityyppeihin puuttumiseen
- d) määrittää mahdolliset valvonnan tarkastus- ja tarkastelujaksot, joiden mukaan kunkin riskiluokan arviointikohteita valvotaan, ja määrittää jokaisessa jaksossa käytettävien valvontatyökalujen tyyppi
- e) määrittää valvontastrategian täytäntöönpanoon tarvittavat valvontaresurssit ja varmistaa, että riittävät resurssit ovat käytettävissä
- f) selittää, miten toimivaltaiset viranomaiset puuttuvat kehittymässä oleviin riskeihin ja estävät niitä tehokkaasti niiden ilmetessä niin, että se ei vaikuta haitallisesti koko strategiaan.

4.4.3 Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontasuunnitelma

- 79. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää ja panna täytäntöön kaikkia arviointikohteita koskeva valvontasuunnitelma, jossa selitetään, miten niiden valvontastrategia toteutetaan käytännössä. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi päättää valvontasuunnitelmansa kestosta, esimerkiksi siitä, koskeeko se yhtä vai kahta vuotta, ja ottaa siinä tarvittaessa huomioon laajemmat organisatoriset rajoitteet.
- 80. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi sovittaa kaikki valvontastrategian kattamaan ajanjaksoon kuuluvat valvontasuunnitelmat yhteen niiden välisen tasapainon takaamiseksi ja jotta niillä voidaan yhdessä edistää valvontastrategian toteuttamista. Tämä tarkoittaa, että jos valvontastrategia laaditaan viideksi vuodeksi mutta valvontasuunnitelmat vuosittain, toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että kaikki viiden vuoden jaksoon kuuluvat suunnitelmat täyttävät yhdessä strategian.
- 81. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi esittää valvontasuunnitelmassa selkeästi valvontatyökalut, joita ne aikovat käyttää arviointikohteisiin saavuttaakseen strategian mukaiset tavoitteensa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi yksittäisten arviointikohteiden riskinarvioinneissa hienosäätää tietyn arviointikohteen valvontatyökalujen valintaa, jotta niillä voidaan puuttua kyseiselle arviointikohteelle ominaisiin riskeihin.
- 82. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi esittää suunnitelmassa, miten ne aikovat jakaa valvontaresursseja arviointikohteille oikeassa suhteessa ohjeen 4.3 mukaisesti laadittuun arviointikohteen riskiprofiiliin nähden.
- 83. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tiedostaa, että merkittävälle tai erittäin merkittävälle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille altistuneet arviointikohteet eivät ehkä ole järjestelmän kannalta merkittäviä. Päätettäessä sopivimmista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi käytettävistä valvontatyökaluista toimivaltaisten viranomaisten tulisi siksi hyödyntää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskin arviointiaan eikä luottaa pelkästään vakavaraisuutta tai menettelytapoja koskeviin riskinarviointeihin, kun niitä on käytettävissä. Niiden ei pitäisi myöskään ottaa huomioon vain järjestelmän kannalta merkittäviä arviointikohteita. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, että

vakavaraisuuteen tai menettelytapoihin liittyvän riskin tason perusteella ei ehkä ole tarkoituksenmukaista laatia päätelmiä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontaa varten.

84. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskeva valvontasuunnitelma on riippumaton vakavaraisuuden valvontasuunnitelmasta. Toisinaan toimivaltaisten viranomaisten ja vakavaraisuusvalvojien tutkimissa arviointikohteissa voi kuitenkin olla päällekkäisyyksiä, jolloin voidaan käyttää yhteisiä tai täydentäviä valvontatyökaluja. Toimivaltaiset viranomaiset ovat kuitenkin vastuussa sen varmistamisesta, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevat valvontatavoitteet täytetään näiden toimien avulla täysin.
85. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevaa valvontasuunnitelmaa laatiessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niillä on varasuunnitelmat, mikäli paikalla tai muuten kuin paikalla tehtävässä valvonnassa taikka muiden luotettavien lähteiden avulla tunnistetaan uusia riskejä, jotka edellyttävät toimivaltaisilta viranomaisilta asianmukaista ja oikea-aikaista reagointia.
86. Jos toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä muutoksia alkuperäiseen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevaan valvontasuunnitelmaan, esimerkiksi muutettava valvonta muuten kuin paikalla tehtävästä paikalla tehtäväksi tai aihekohtaisista tarkasteluista täysimääräisiksi tarkastuksiksi, jotta ne pystyvät sopeutumaan uusiin olosuhteisiin tai puuttumaan kehityksessä oleviin rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeihin, niillä tulisi olla käytössä asianmukaiset sisäiset hallintojärjestelyt, kun ne käsittelevät tällaisia valvontasuunnitelmaan tehtäviä muutoksia. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi dokumentoida kaikki tällaiset muutokset asianmukaisesti ja selittää, miten ja milloin toteutetaan niiden arviointikohteiden valvonta, joihin suunnitelmaan tehtävät muutokset vaikuttavat.

4.4.4 Valvontatyökalut

87. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tiedostaa, että kukin arviointikohde, toimiala ja sektori altistuu eritasoisille rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskeille, ja siksi niitä varten käytettävien valvontatyökalujen tyyppi ja toistuvuus voivat vaihdella. Jotta voidaan varmistaa valvontaresurssien tehokas käyttö, toimivaltaisten viranomaisten tulisi valita valvontatyökalut, joilla on todennäköisesti suurempi vaikutus arviointikohteen sääntöjen noudattamiseen tai joiden avulla ne voivat käsitellä suurempaa osaa toimialasta. Jos toimivaltaiset viranomaiset pyrkivät ymmärtämään entistä paremmin sitä, miten toimialalla hallitaan tiettyjä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä, tai tietyn tyyppisiä arviointikohteita, niiden tulisi harkita sitä varten aihekohtaisten tarkastelujen tekemistä.
88. Toimivaltaisilla viranomaisilla tulisi olla kattava käsitys kaikista valvontatyökaluista, joita niillä on käytettävissä valvontastrategiansa ja -suunnitelmansa panemiseksi täytäntöön. Niiden tulisi ymmärtää kuhunkin valvontatyökaluun liittyvät edut ja haitat, muun muassa perusteellisuuden ja yksityiskohtaisuuden taso, jonka ne pystyvät saavuttamaan kullakin valvontatyökalulla.

Niiden tulisi myös pohtia, miten ne voivat käyttää käytettävissään olevia valvontatyökaluja mahdollisimman laajasti ja tehokkaasti. Valvontatyökaluja ovat muun muassa täysimittaiset ja osittaiset paikalla tehtävät tarkastukset, tapauskohtaiset tarkastukset, aihekohtaiset tarkastukset, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevat selonteot, jälkitarkastukset, muuten kuin paikalla tehtävät tarkastelut sekä toimialalle annettava palaute ja ohjeet.

89. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi valita arviointikohteiden kannalta tehokkaimmat valvontatyökalut tietyn valvontatarpeen tai -tavoitteen käsittelyä varten. Valvontatyökaluja valitessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi hyödyntää alakohtaisia ja yksilöllisiä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskien arviointejaan, ja niiden tulisi ottaa huomioon myös
- a) toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa olevien arviointikohteiden ja toimialojen määrä
 - b) eri valvontatyökalujen erityisominaisuudet, kun niitä käytetään yksin tai yhdessä toistensa kanssa
 - c) eri valvontatyökalujen käyttämiseen tarvittavat resurssit
 - d) aika, joka tarvitaan valvontatyökalun tarkoituksen saavuttamiseen ja siihen, että sillä on vaikutusta arviointikohteen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamiseen.
90. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pystyä mukauttamaan valvontatyökalujensa käyttöä joustavasti, jotta ne kykenevät reagoimaan kehittymässä oleviin rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeihin arviointikohteessa, toimialalla tai sektorilla, kun niitä ilmenee. Tämä tarkoittaa, että jos toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnistaneet kehittymässä olevan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin joko rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien selontekojen, muiden valvontatyökalujen tai muiden keinojen avulla, niiden tulisi pohtia, tarvitaanko perusteellisempää lisäarviointia, joka toteutetaan muuten kuin paikalla tehtävänä tarkasteluna tai paikalla tehtävänä tarkastuksena, jotta voidaan varmistaa, että arviointikohteiden järjestelmillä ja valvontatoimenpiteillä pystytään vähentämään riittävän tehokkaasti kehittymässä olevia riskejä. Siksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi pystyä paikalla tehtävissä tarkastuksissa
- a) saamaan aiempaa syvällisempi käsitys arviointikohteen yleisestä lähestymistavasta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen, muun muassa käytännöistä, hallinnosta, henkilöstön käytöksestä ja kulttuurista
 - b) käsittelemään mahdollisia riskejä, valvontatoimien tuloksia sekä ongelmia, joita arviointikohteella voi olla, sekä niiden ratkaisutapoja
 - c) ilmoittamaan valvontaa koskevat odotuksensa suoraan arviointikohteille.
91. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita paikalla tehtävien tarkastusten käyttöä joko yksittäin tai yhdessä muiden valvontatyökalujen kanssa erityisesti, kun ne valvovat arviointikohteita, joiden rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin taso on merkittävä tai

erittäin merkittävä. Näihin tarkastuksiin tulisi vähintään kuulua arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien toimintaperiaatteiden ja menettelyjen tarkastelu sekä arviointi siitä, miten ne pannaan käytännössä täytäntöön. Tämä tehdään muun muassa haastatteleamalla avainhenkilöstöä, testaamalla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien vaatimusten noudattamiseksi käytettäviä järjestelmiä ja arvioimalla riskinarviointi- ja asiakastiedostoja. Arviointikohteiden liiketoiminnan laajuuden ja monimutkaisuuden perusteella toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, pystytäänkö paikalla tehtävässä täysimittaisessa tarkastuksessa käsittelemään arviointikohteen koko liiketoimintaa vai olisiko toteuttamiskelpoisempaa keskittyä tiettyyn liiketoiminnan osa-alueeseen arviointikohteessa. Vaikka soveltamisala rajoitettaisiin tiettyyn liiketoiminnan osa-alueeseen, toimivaltaisten viranomaisten tulisi saada käsitys kyseisellä liiketoiminnan osa-alueella ja laajemmin laitoksessa sovellettavien järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden yhtymäkohdista. Jos liiketoiminnan osa-alueen järjestelmissä ja valvontatoimenpiteissä havaitaan heikkouksia, toimivaltaisten viranomaisten tulisi pyrkiä arvioimaan, vaikuttaako se koko arviointikohteeseen ja miten se vaikuttaa.

92. Päättyessään, tehdäänkö arviointikohteessa täysimittainen paikalla tehtävä tarkastus, toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia,
- a) onko arviointikohteesta hankittava lisätietoa tai kattavampaa tietoa, jota voidaan saada vain paikalla saatavista tiedoista
 - b) minkä tyyppisiä tietoja tarvitaan ja miten ne saadaan tehokkaasti ja kattavasti
 - c) käykö joko toimivaltaisen viranomaisen tai asiaankuuluvien vakavaraisuusvalvojien tai, jos arviointikohteeseen kuuluu konserniin, konsernin muiden yhteisöjen valvonnasta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten, aiemmin paikalla tekemistä tarkastuksista tai muuten kuin paikalla tekemistä tarkasteluista ilmi, että rahanpesun tai terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattaminen tai vaatimusten noudattamisen kulttuuri on ollut arviointikohteessa tai konsernissa heikkoa, mikä voi vaikuttaa arviointikohteeseen
 - d) ovatko arviointikohteet aiemmin rikkoneet rahanpesun tai terrorismin rahoituksen estämistä koskevia velvoitteitaan ja ovatko ne tehneet niin toistuvasti
 - e) minkälaisia valvonnan jatkotoimenpiteitä toimivaltainen viranomainen oli mahdollisesti aiemmin soveltanut arviointikohteeseen ja
 - f) ovatko arviointikohteet aiemmin osoittaneet sitoutuvansa puutteiden korjaamiseen ja ovatko ne ryhtyneet jämäköihin toimiin sen tekemiseksi.
93. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita muuten kuin paikalla tehtävien tarkastelujen käyttöä silloin, kun suuripiirteisempi lähestymistapa voisi riittää tai kun arviointikohteet ovat alttiina pienemmille rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeille. Muuten kuin paikalla tehtävissä tarkasteluissa tehdään tavallisesti katsaus arviointikohteiden kirjallisiin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskeviin toimintaperiaatteisiin ja menettelyihin sekä riskinarviointi, mutta niihin ei kuulu perusteellista arviointia siitä, miten tehokkaasti nämä käytännöt ja menettelyt on käytännössä pantu täytäntöön arviointikohteessa. Muuten kuin

paikalla tehtäviä tarkasteluja voidaan pitää myös alustavana vaiheena paikalla tehtävien tarkastusten perusteellisemmille arvioinneille, joilla täydennetään muuten kuin paikalla tehtävää työtä tai joita voidaan käyttää yhdessä muiden valvontatyökalujen kanssa.

94. Joissakin tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, olisiko kahden tai useamman työkalun yhdistelmä tehokkaampi. Tämä koskee muun muassa tilanteita, joissa toimivaltainen viranomaiskäsite muuten kuin paikalla tehtävistä tarkasteluista tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevista selonteista saatujen tietojen paikkansapitävyyttä. Tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten voi olla tarpeen todentaa nämä tiedot paikalla tehtävässä tarkastuksessa, jossa tavallisesti poimitaan otoksia liiketoimista ja asiakastiedoista ja haastatellaan avainhenkilöstöä ja ylimmän hallintoelimen jäseniä. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pystyä tekemään tarpeen mukaan tapauskohtaisia tarkastuksia, jotka eivät kuulu niiden valvontastrategiaan ja -suunnitelmaan. Tarkastuksen syynä voi olla nimellinen tapahtuma, joka voi altistaa toimialan/sektorin tai arviointikohteet aiempaa suuremmalle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille, tai huomattavat muutokset toimialan/sektorin tai arviointikohteiden altistumisessa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille. Se voi myös johtua siitä, että toimivaltainen viranomaiskäsite saa tiettyjä tietoja, muun muassa väärinkäytösten paljastamista koskevista raporteista, laajoista julkisista väärinkäytösväitteistä, uudesta rahanpesun tai terrorismin rahoituksen luokituksesta tai valvonnan havainnoista, jotka liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskeviin järjestelmiin ja valvontatoimenpiteisiin tai laajempaan sisäisen valvonnan kehukseen. Jos toimivaltainen viranomaiskäsite on päättänyt, että tapauskohtainen tarkastus on perusteltu, sen tulisi määrittää tarkastuksen laajuus, tarkastuksen kohde sekä se, kuuluuko tarkastukseen paikalla tehtäviä osia ja onko muiden valvojien osallistuttava siihen ja tehtävä yhteistyötä.
95. Jos toimivaltaiset viranomaiset tekevät tarkastuksen virtuaalisesti etäyhteydellä, niiden tulisi ottaa huomioon tämän valvontatyökalun tehokkuus sekä se, täyttääkö toiminta arviointikohteen kanssa paikalla tehtävän tarkastuksen ehdot ja onko se oikeassa suhteessa arviointikohteen aiheuttamaan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiin nähden. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, ovatko paikalla tehtävät tarkastukset asianmukaisempia, kun valvotaan arviointikohteita, joiden rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin taso on merkittävä tai erittäin merkittävä. Tätä tulisi pohtia myös silloin, kun toimivaltaiset viranomaiset pyrkivät saamaan perusteellisen käsityksen yleisestä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden kehuksesta arviointikohteessa.
96. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, mikä on tehokkain valvontatyökalu, jolla voidaan varmistaa, että konserniin kuuluvat arviointikohteet panevat koko konsernia koskevat toimintaperiaatteet ja menettelyt tehokkaasti täytäntöön, soveltamalla samanlaisia näkökohtia kuin edellä selitetyt yksittäisiin arviointikohteisiin sovellettavat. Jos konserni toimii rajat ylittävästi, johtavan valvojan¹⁵ tulisi tehdä yhteistyötä muiden konserniin kuuluvien

¹⁵ Johtava valvoja määritetään yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta luotto- ja rahoituslaitoksia valvovien toimivaltaisten viranomaisten välillä direktiivin (EU) 2015/849 soveltamiseksi annettujen ohjeiden (rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioiden ohjeet) (JC 2019 81) mukaisesti. Yleisesti ottaen johtava valvoja on

arviointikohteiden arvioinnissa osallisena olevien toimivaltaisten viranomaisten kanssa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioissa, kun niitä on toiminnassa, tai muiden kanavien ja yhteistyömekanismien kautta, muun muassa EPV:n yhteistyöohjeissa esitettyjen kautta.¹⁶ Tässä yhteistyössä voi olla kyse muun muassa

- a) rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioiden ohjeiden ohjeessa 9 kuvatussa keskinäisen avunannon laajuudesta
- b) sen sopimisesta, että tiettyä valvontatyökalua tai valvontatoimea käytetään yhdessä muiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka ovat vastuussa konserniin kuuluvien muiden arviointikohteiden valvonnasta; tähän voi kuulua tarkastuksen tai tarkastelun tekeminen yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai valvontatyökalun kohteen muokkaaminen yhdessä niin, että koko konsernissa läpileikkaavia riskejä voidaan vähentää aiempaa tehokkaammin
- c) tarvittaessa arviointikohteen tai toimialan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskien arviointiin liittyvien tietojen vaihtamisesta
- d) suunniteltuihin valvontatarkastuksiin tai -tarkasteluihin liittyvien tietojen ja niistä saatavien asiaankuuluvien havaintojen vaihtamisesta
- e) muiden toimivaltaisten viranomaisten havaitsemiin heikkouksiin tai rikkomuksiin liittyvien tietojen vaihtamisesta.

97. Toimivaltaisilla viranomaisilla tulisi olla kokonaisvaltainen näkemys kaikista käyttämistään valvontatyökaluista. Niiden tulisi seurata työkalujen täytäntöönpanoa ja tehokkuutta sekä tehdä tarvittaessa mukautuksia.

4.4.5 Valvontakäytännöt ja valvontakäsikirja

98. Direktiivin (EU) 2015/849 mukaisten veloitteidensa täyttämiseksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että arviointikohteilla on käytössä luotettavat järjestelmät ja valvontatoimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi ja että nämä järjestelmät ja valvontatoimenpiteet ovat riittävän tehokkaita rahanpesun ja terrorismin rahoituksen havaitsemiseksi. Toimenpiteet, joihin toimivaltaiset viranomaiset ryhtyvät arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden arvioimiseksi, tulisi esittää erityisessä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakäsikirjassa. Näin toimivaltaiset pystyvät varmistamaan, että valvontatyökalujen ja ammattimaisen harkinnan käyttö on johdonmukaista. Käsikirjaa laatiessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että siinä annetaan riittävästi tietoa kaikista toimista, joihin asiaankuuluvien valvojien on ryhdyttävä, jotta valvonta on tehokasta. Siinä tulisi kuitenkin myös taata valvoille riittävästi joustavuutta, jotta nämä voivat käyttää asiantuntijan harkintaansa ja tehdä valvontamalliin tarvittaessa mukautuksia.

toimivaltainen viranomainen, joka vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvonnasta jäsenvaltiossa, jossa konsernin päätoimipaikka sijaitsee.

¹⁶ EPV [Guidelines on Cooperation and information exchange between prudential supervisors, AML/CFT supervisors and financial intelligence units under Article 117\(6\) of Directive 2013/36/EU](#), joulukuu 2021

99. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että arviointikohteet nimittävät tarvittaessa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavia toimihenkilöitä direktiivin (EU) 2015/849 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös toteuttaa toimia riskialttiuden perusteella, jotta voidaan tarkastaa, onko arviointikohteen nimittämän rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön rehellisyyden, asiantuntemuksen ja tietämyksen taso riittävä nyt ja jatkossa, jotta tämä voi suorittaa tehtävänsä tehokkaasti¹⁷. Tämä voi edellyttää tapaamista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön kanssa. Lisäksi arviointikohteelta voidaan pyytää yhteenvetoa kyseisen toimihenkilön ammatillisesta pätevyydestä sekä mitä tahansa muita tietoja, jotka toimivaltainen viranomaisena katsoo merkityksellisiksi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia, tehdäänkö kyseinen arviointi niiden valvontatoimien osana, muun muassa paikalla tehtävien tarkastusten tai muuten kuin paikalla tehtävien tarkastelujen osana, vai erillisenä arviointina.

100. Jos 99 kohdassa kuvattujen tarkastusten tuloksena toimivaltainen viranomaisena on huolissaan siitä, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaava toimihenkilö ei ehkä ole soveltuva, toimivaltainen viranomaisena tulisi ilmoittaa huolistaan asiaankuuluvalla vakavaraisuusvalvojalle¹⁸ ja ilmoittaa vakavaraisuusvalvojille ennakoivasti kaikki tiedot, jotka ovat antaneet aiheutta näihin huoliin. Lisäksi,

- a) jos rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön soveltuvuuden arviointi ei kuulu vakavaraisuusvalvojen toimivaltaan, toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää viipymättä tarvittavia toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi, esimerkiksi pyytää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavaa toimihenkilöä suorittamaan lisäkoulutus tai parantamaan ammattipätevyyttään, pyytää parantamaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön tehtävän johtamista tai sen uudelleenjärjestelyä tai pyytää vaihtamaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaava toimihenkilö tai nimittämään lisäksi toinen toimihenkilö
- b) jos vakavaraisuusvalvojat ovat toimivaltaisia arvioimaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön soveltuvuuden¹⁹, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä vakavaraisuusvalvojen kanssa yhteistyötä alustavassa arvioinnissa sekä tarvittaessa kaikissa vakavaraisuusvalvojen

¹⁷ [Kuulemisasiakirja](#) direktiivin (EU) 2015/849 8 artiklan ja VI luvun mukaisista vaatimustenmukaisuuden hallintaan liittyvistä toimintaperiaatteista ja rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön tehtävästä ja vastuista annettavista ohjeista.

¹⁸ Erityisesti yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta vakavaraisuusvalvojen, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä valvovien viranomaisten ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä direktiivin 2013/36/EU mukaisesti annettavien tulevien EPV:n ohjeiden 19 kohdan mukaisesti.

¹⁹ Direktiivin 2013/36/EU ja direktiivin 2014/65/EU mukaiset ESMAN ja EPV:n yhteiset ohjeet ylimmän hallintoelimen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuuden arviointia varten, [EBA/GL/2021/06](#).

tekemissä soveltuvuuden uudelleenarvioinneissa²⁰. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ilmoittaa asiaankuuluville vakavaraisuusvalvojille kaikki merkitykselliset tiedot, joilla voi olla vaikutusta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön soveltuvuuden arviointiin. Tietoihin kuuluvat myös edellä a alakohdassa kuvatut ehdotetut toimenpidesuosituksukset, jotka voitaisiin toteuttaa ongelmien vähentämiseksi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan valvonnan kannalta.

101. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi valvontakäsikirjassa esittää toimenpiteet, jotka valvojien on toteutettava eri valvontatyökaluja käyttämällä. Käsikirjassa tulisi esittää vähintään

- a) prosessi ja menetelmä, joita toimivaltaiset viranomaiset noudattavat arvioidessaan arviointikohteisiin ja toimialoihin/sektoreihin liittyviä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskejä; toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös selittää valvojien noudattama prosessi, kun ne haluavat muuttaa arviointikohteen riskipistemäärää ammattimaisen harkintansa perusteella
- b) mahdolliset tapaukset, joissa valvojien edellytetään tekevän yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa näiden ohjeiden 1.4.1 osan mukaisesti, ja selitys siitä, miten tämä yhteistyöprosessi toteutuu käytännössä
- c) prosessi, jota valvojien tulisi noudattaa kunkin valvontatyökalun käytössä, ja selitys testattavista tekijöistä; toimivaltaisten viranomaisten tulisi esittää selkeästi keskeiset erot niiden käytössä olevien valvontatyökalujen välillä; tämä tarkoittaa, että toimivaltaisten viranomaisten tulisi vähintään selventää, missä määrin valvojien odotetaan testaavan arviointikohteissa
 - i) asiaankuuluvien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen riittävyttä ja niiden mahdollista kytköstä liiketoiminnan laajuiseen riskinarviointiin
 - ii) sitä, onko asiaankuuluvat prosessit otettu käyttöön ja toimivatko ne odotusten mukaisesti
 - iii) liiketoiminnan laajuisten riskinarviointien riittävyttä ja täydellisyyttä sekä sitä, missä määrin niillä voidaan määrittää yleinen lähestymistapa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä
 - iv) asiakasta koskevien riskinarviointien riittävyttä sekä sitä, missä määrin niillä voidaan määrittää asiakkaan tuntemisvelvollisuuksien sovellettava taso
 - v) sisäisten hallintojärjestelyjen ja sisäisten raportointisuhteiden riittävyttä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien velvoitteiden noudattamisen osalta, muun muassa hallintotietojen laatua ja määrää
 - vi) arviointikohteessa direktiivin (EU) 2015/849 8 artiklan 4 kohdassa määritetyn

²⁰ Myös yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta vakavaraisuusvalvojien, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä valvovien viranomaisten ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä direktiivin 2013/36/EU mukaisesti annettavien tulevien EPV:n ohjeiden 6.1 ja 6.3 kohdan mukaisesti.

rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamisesta vastaavan toimihenkilön tehtävää suorittavan henkilön soveltuvuutta sekä toimenpiteitä, jotka valvojien tulisi toteuttaa arvioinnin tekemiseksi

- d) se, minkälaista yhteistyötä ja yhteydenpitoa valvojalla tulisi olla arviointikohteen kanssa ennen tietyn valvontatyökalun käyttöä, käytön aikana ja käytön jälkeen
- e) kun tarkastusten tai tarkastelujen havainnoista tiedotetaan, alustavat määräajat, joita toimivaltaisten viranomaisten ja arviointikohteiden tulisi noudattaa
- f) se, miten arvioidaan, ovatko arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi käyttöön ottamat järjestelmät ja valvontatoimenpiteet riittävän tehokkaita ja oikeassa suhteessa niihin rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeihin nähden, joille arviointikohde altistuu; toimivaltaisten viranomaisten tulisi vähintään esittää pääalueet, joihin valvojan tulisi keskittyä ja joista voi käydä ilmi arviointikohteen tehottomuus; indikaattoreita, joiden perusteella voidaan päätellä, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen kehys on pantu tehokkaasti täytäntöön, ovat muun muassa seuraavat:
 - vii) arviointikohteen työntekijät osoittavat ymmärtävänsä hyvin eri järjestelmiä varten käytettävät muuttujat ja pystyvät selittämään näistä järjestelmistä saatavien tulosten syyt
 - viii) asiakkaiden ja liiketoimien seulontaan käytettävistä järjestelmistä ja prosesseista saadaan odotetut tulokset, jotka ovat yhdenmukaisia toimialan muiden samanlaisten arviointikohteiden kanssa
 - ix) toimintaperiaatteet ja prosessit, joilla havaitaan ja analysoidaan epäilyttäviä tai epätavallisia liiketoimia ja ilmoitetaan niistä rahanpesun selvittelykeskuksille tai muille asiaankuuluville viranomaisille
 - x) arviointikohteen työntekijät osoittavat ymmärtävänsä hyvin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estäminenkäytännöt ja -prosessit sekä niiden käytännön soveltamisen
 - xi) eri sisäisissä ja ulkoisissa raporteissa, kuten sisäisessä ja ulkoisessa tarkastuksessa tai neuvonantajien raporteissa ei esitetä huolia siitä, miten arviointikohteessa noudatetaan vaatimuksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä
 - xii) arviointikohteen kaikille asiaankuuluville työntekijöille ja ylimmälle johdolle annetaan riittävästi asiaankuuluvaa koulutusta
 - xiii) arviointikohteessa on otettu käyttöön oikeudenmukaiset kannustinkäytännöt, muun muassa palkka ja muut palkkiot, joilla ei suoraan tai epäsuorasti edistetä vahingollisia työskentelykäytäntöjä tai -kulttuuria
 - xiv) kaikilla hallinnon tasoilla on käytössä riittävä ja asianmukainen hallintoa koskeva raportointi
 - xv) käytössä on riittävät hallintojärjestelyt, joissa ylimmällä johdolla on selkeä rooli

rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estäminenkehyksessä

- g) se, missä määrin valvojan odotetaan kyseenalaistavan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden luotettavuus, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien toimintaperiaatteiden täytäntöönpano ja koko liiketoimintaa koskevan riskinarvioinnin tehokkuus
 - h) esimerkkejä tilanteista, joissa valvojien odotetaan käyttävän valvojan harkintaansa
 - i) jos valvontatyökalussa poimitaan otoksia asiakkaan tiedostoista tai liiketoimista, käsikirjassa tulisi selittää otantamenetelmä, muun muassa otosten vähimmäiskoot ja otosten valintaperusteet
 - j) toimenpiteet, jotka valvojien on tarkastuksessa toteutettava sen varmistamiseksi, että valvonnassa tehdyt havainnot käsitellään arviointikohteissa asianmukaisesti, ja esimerkkejä tapauksista, joissa jälkitarkastukset voivat olla tarpeen näiden ohjeiden 4.4.8 osan mukaisesti, ja
 - k) toimivaltaisen viranomaisen hallintojärjestelyt tarkastusten tai tarkastelujen tulosten hyväksymistä varten, muun muassa seuraamuksiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin liittyvä päätöksentekoprosessi.
101. A) Otantakäytäntöjä laatiessaan toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, että arviointikohteiden välillä on monia eroja, esimerkiksi tuotteiden ja palvelujen määrässä ja tyypissä sekä asiakkaiden ja liiketoimien määrässä ja tyypissä. Tämä tarkoittaa, että toimivaltaisten viranomaisten on ehkä räättälöitävä otantamalliaan kunkin arviointikohteen mukaan. Tämän vuoksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa tarkoituksenmukaisen otoksen valinnassa huomioon vähintään seuraavat perusteet:
- a) Otannan tulisi auttaa toimivaltaisia viranomaisia täyttämään tietyn arviointia varten käytettävän valvontatyökalun tavoitteet. Tämä tarkoittaa, että otoksessa tulisi olla tarkoituksenmukainen määrä asiakastiedostoja tai liiketoimia, jotka edustavat monenlaisia asiakkaita, tuotteita ja palveluja eri riskiluokissa. Kyseisen otoksen koon ja kokoonpanon määrittävät kuitenkin
 - i) arviointia varten käytettävän valvontatyökalun tavoite
 - ii) arviointikohteen asiakkaiden eri riskiluokat ja niiden asiakkaiden osuus, joiden rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski on merkittävä tai erittäin merkittävä
 - iii) arviointikohteen liiketoiminnan luonne, koko ja monimutkaisuus.
 - b) Otannan osana tehtyjen tarkastusten tulisi olla riittävän kattavia ja perusteellisia, jotta toimivaltainen viranomainen pystyy saavuttamaan halutun valvontatavoitteen.
 - c) Otantaa tulisi arvioida muiden valvontatyökaluun kuuluvien valvontatoimien, kuten tarkastelujärjestelmien, hallintojärjestelyjen ja toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen, perusteella.

102. Toimivaltaisten viranomaisten otantakäytännön tulisi olla joustavaa, ja sitä tulisi pystyä mukauttamaan riskitason tai uusien tietojen perusteella, muun muassa niiden valvontatoimissa saatujen tietojen perusteella. Tämä tarkoittaa, että toimivaltaiset viranomaiset voivat muuttaa otoksen kokoa, otokseen kuuluvien asiakkaiden, tuotteiden, palvelujen tai liiketoimien luokkia tai tehdä erityisiä arviointeja tarkastusta tai tarkastelua ennen tai sen aikana. Jos otannasta käy ilmi, että arviointikohteessa ei pystytä noudattamaan sovellettavia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevia velvoitteita järjestelmävirheen vuoksi, toimivaltaisten viranomaisten tulisi tutkia tämän virheen perimmäinen syy. Se voi edellyttää lisätarkastuksia ja uusia valvontatoimia, muun muassa lisäotoksia tai avainhenkilöstön haastatteluja.

103. Valvontakäsikirja tulisi arvioida säännöllisesti ja päivittää tarvittaessa etenkin, jos on tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka voivat vaikuttaa valvontamalliin. Niitä ovat esimerkiksi lainsäädännöstä tai kansainvälisistä ohjeista johtuvat muutokset tai muutokset, jotka on tehtävä toimivaltaisilta viranomaisilta, muun muassa sisäiseltä tarkastukselta tai ulkopuolisilta elimiltä, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaiselta toimintaryhmältä, Euroopan neuvostolta tai Euroopan valvontaviranomaisilta, valvontamallin riittävydestä saadun palautteen vuoksi. Tämän tarkastelun perusteella toimivaltaisten viranomaisten tulisi kartoittaa saadut opit ja puuttua mahdollisesti havaittuihin puutteisiin. Asiaankuuluville valvojille tulisi ilmoittaa käsikirjaan tehdyistä muutoksista viipymättä.

4.4.6 Laadunvarmistus

104. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että kaikki valvojat huolehtivat johdonmukaisesti rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvonnasta. Siksi niiden tulisi ottaa käyttöön laadunvarmistustarkastukset, joilla varmistetaan, että kaikki valvojat soveltavat valvontatyökaluja ja -käytäntöjä johdonmukaisesti valvontakäsikirjan mukaisesti. Tällaisiin tarkastuksiin tulisi kuulua vähintään sisäisen tarkastuksen tekemä tarkastelu ja kahden käsittelijän periaatteen soveltaminen. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös hyödyntää valvojien välistä henkilöstön koulutusta, ohjausta ja työn varjostamista, jotta valvonnasta saadaan johdonmukaista.

105. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa arviointikohteilta riskinarviointia tai muita valvontatyökaluja varten kerättyjen tietojen paikkansapitävyys ja luotettavuus. Tämän varmistamiseksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi vähintään tarkastaa nämä tiedot uudelleen niiden saatavilla nimenomaisesta arviointikohteesta tai samanlaisista arviointikohteista olevien tietojen perusteella tai muista luotettavista lähteistä, kuten vakavaraisuusvalvojilta, muilta toimivaltaisilta viranomaisilta tai rahanpesun selvittelykeskuksilta, saatujen tietojen perusteella.

106. Jos toimivaltaiset viranomaiset ovat havainneet, että yhden tai useamman arviointikohteen antamat tiedot vaikuttavat olevan paikkansapitämättömiä tai epätäydellisiä, niiden tulisi ryhtyä toimenpiteisiin näiden puutteiden selventämiseksi ja pyrkiä saamaan paikkansapitäviä tietoja. Tällaisissa olosuhteissa toimivaltaisten viranomaisten tulisi pohtia havaittujen puutteiden laajuuden ja tyyppien perusteella, mikä on sopivin valvontatoimi ongelman ratkaisemiseksi.

Toimiin voi kuulua selvennysten pyytäminen suoraan arviointikohteelta, tapauskohtaisen tarkastuksen tekeminen arviointikohteessa tai tiettyjen valvontatoimenpiteiden määrääminen.

107. Kun toimivaltaiset viranomaiset suunnittelevat ja toteuttavat tarvittavia laadunvarmistustarkastuksia, niiden tulisi miettiä, mitä resursseja tarvitaan. Joissakin tilanteissa voi olla tarpeen käyttää tiettyjä erikoisresursseja IT-alalta tai muilta aloilta.

4.4.7 Ulkopuolisten osapuolten palvelujen käyttö

108. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttävät ulkopuolisia neuvonantajia tai tarkastajia valvontasuunnitelmansa, suunnitelman joidenkin osien tai tietyn valvontatehtävän toteuttamisessa, niiden tulisi aina varmistaa seuraavat seikat:

- a) ulkopuolisilla osapuolilla on riittävästi tietämystä ja osaamista toimivaltaisten viranomaisten niiden tehtäväksi antamien erityisten valvontatehtävien suorittamiseen
- b) ulkopuolisilla osapuolilla on selkeä käsitys sääntelyodotuksista ja niiden tehtävänä olevan työn laajuudesta
- c) ulkopuolisilla osapuolilla on saatavillaan nimenomaiset ohjeet, joissa esitetään selkeästi niiden toiminnan ehdot sekä kaikki prosessit, joita niiden on toiminnassaan noudatettava
- d) ulkopuoliset osapuolet pitävät asianmukaista rekisteriä, jossa yksilöidään niiden niiltä edellytettyjen tehtävien tekemiseksi toteuttamat toimenpiteet ja selitetään niiden päätelmien ja havaintojen perusteet
- e) ulkopuoliset osapuolet suorittavat vaaditut tehtävät laadukkaasti; tämä voi edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset arvioivat ulkopuolisen osapuolen tekemän työn tai osallistuvat joihinkin osapuolten toimivaltaisen viranomaisen puolesta tekemiin toimiin
- f) ulkopuoliset osapuolet ilmoittavat mahdollisista eturistiriidoista ja, jos käy ilmi, että eturistiriitoja on, toimivaltaisten tulisi varmistaa, että niistä huolehditaan ja ne ratkaistaan asianmukaisesti; jos eturistiriitojen ratkaiseminen ei ole mahdollista, toimivaltaisten viranomaisten tulisi kieltäytyä yhteistyöstä nimenomaisen ulkopuolisen osapuolen kanssa tai lopettaa yhteistyö.

109. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttää asiantuntijoita johdonmukaisesti valvontaprosessinsa osana, niiden tulisi ottaa tämä huomioon valvontasuunnitelmassa ja -käsikirjassa.

110. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että ne säilyttävät riittävästi sisäistä asiantuntemusta, jotta ne pystyvät arvioimaan ulkopuolisten osapuolten niiden puolesta tekemän työn ja tarvittaessa kyseenalaistamaan sen asianmukaisesti.

111. Silloin, kun arviointikohteet hankkivat joko omasta aloitteestaan tai toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä ulkopuolisia tarkastajia tai neuvonantajia arvioimaan, noudattavatko ne rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevia veloitteitaan, toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niille

- a) ilmoitetaan ulkopuolisten osapuolten tekemän tarkastelun laajuudesta

- b) ilmoitetaan arvioinnin tekevien ulkopuolisten osapuolten käyttämien asiantuntijoiden osaamisesta, tietämyksestä ja kokemuksesta ja
- c) annetaan säännöllisiä päivityksiä asiantuntijoiden työn tuloksista ja löydöksistä, myös silloin, kun asiantuntijat raportoivat johdonmukaisesti, että puutteita tai löydöksiä ei ole.

112. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa ulkopuolisten osapuolten työ huomioon, ja sen tulisi näkyä tarvittaessa valvonnan jatkotoimenpiteissä tai osana niiden suorittamaa jatkuvaa valvontaa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi analysoida syyt ulkopuolisten osapuolten asiantuntijoiden työn ja niiden omien valvontatarkastusten tai -tarkastelujen löydösten välillä havaittuihin eroihin ja ottaa tämä analyysi huomioon niiden arviointikohteesta tekemässä riskinarvioinnissa. Jos toimivaltaisilla viranomaisilla on epäilyksiä 108 ja 111 kohdassa kuvattujen ulkopuolisten osapuolten asiantuntijoiden tekemän työn yleisestä laadusta, toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita kyseisen työn arviointia osana niiden arviointikohteessa jatkossa tekemiä tarkastuksia tai tarkasteluja.

113. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että käytössä on väyliä sen varmistamiseksi, että ulkopuolisten osapuolten asiantuntijat pystyvät tarvittaessa ilmoittamaan kaikista säännönvastaisuuksista, heikkouksista tai rikkomuksista arviointikohteessa suoraan toimivaltaisille viranomaisille riippumatta siitä, ovatko niiden palvelut toimivaltaisten viranomaisten vai arviointikohteiden hankkimia.

4.4.8 Valvonnan jatkotoimenpiteet

114. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi vakuuttua siitä, että arviointikohteet puuttuvat asianmukaisesti kaikkiin rikkomuksiin tai heikkouksiin arviointikohteen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevassa järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden kehityksessä ja korjaavat ne tehokkaasti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että arviointikohteen käyttäytyminen tai toiminta muuttuu tai se lopetetaan.

115. Kun toimivaltaiset viranomaiset päättävät tehokkaimmista valvonnan jatkotoimenpiteistä, niiden tulisi valita valvontatyökalut tai -toimenpiteet, jotka ovat oikeassa suhteessa heikkouksien olennaisuuteen ja havaittujen rikkomusten vakavuuteen nähden, ja ottaa huomioon sen riskin taso, jolle arviointikohteeseen altistuu. Tämä tarkoittaa, että merkittävälle tai erittäin merkittävälle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille altistuneessa arviointikohteessa havaitut vakavat rikkomukset ja olennaiset heikkoudet²¹ edellyttävät perusteellisempia jatkotoimenpiteitä ja enemmän valvontaresursseja kuin vähemmän vakavat rikkomukset tai muut kuin olennaiset heikkoudet arviointikohteissa, joissa riski ei ole niin merkittävä. Esimerkiksi vakavimmissa tapauksissa toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä jälkitarkastuksia, joilla varmistetaan, että kaikkia puutteita vähennetään tehokkaasti, ja mahdollisesti harkita seuraamuksia. Vähemmän vakavissa tapauksissa voi taas riittää, että

²¹ Lisätietoa heikkouksien olennaisuuden määrittämisestä on EPV-asetuksen 9 a artiklan mukaisesti laadituissa EPV:n teknisissä sääntelystandardeissa.

arviointikohteelta saadaan varmistus siitä, että ongelmiin on puututtu niille ehdotetun korjaussuunnitelman mukaisesti.

116. Määrittäessään, mikä on tehokkain valvonnan jatkotoimenpide edellä olevan 114 ja 115 kohdan mukaisesti, toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon vähintään

- a) se, puututaanko arviointikohteen toimivaltaiselle viranomaiselle ehdottaman korjaussuunnitelman täytäntöönpanolla kaikkiin rikkomisiin ja heikkouksiin ja korjataan ne tehokkaasti; toimivaltaisten viranomaisten tulisi vakuuttua siitä, että korjaaminen tehdään arviointikohteen ehdottamaan määräaikaan mennessä, ja niiden tulisi asettaa arviointikohteelle uusia vaatimuksia, jos määräaika on epärealistinen tai jos ehdotetut toimet eivät ole riittävän jämähöitä tiettyjen heikkouksien korjaamiseksi
- b) se, käytetäänkö yhtä valvontatyökalua, valvontatoimenpiteitä tai pakotteita tai niiden yhdistelmää varmistamaan, että rikkomisiin ja puutteisiin arviointikohteessa puututaan ja ne korjataan mahdollisimman tehokkaasti ja ajoissa
- c) parannusten kiireellisyys, koska jotkin rikkomiset tai heikkoukset voivat edellyttää arviointikohteelta nopeampia toimia, mikä tarkoittaa, että toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että näiden puutteiden korjaaminen on katsottu arviointikohteessa riittävän ensisijaiseksi
- d) aika, joka tarvitaan tiettyjen rikkomisten tai puutteiden korjaamiseen, ja jos korjaaminen voi viedä kauan, arviointikohteen tulisi ottaa riskin vähentämiseksi käyttöön riittäviä väliaikaisia toimenpiteitä
- e) rikkomisten tai heikkouksien toistumisen tai järjestelmällisyyden todennäköisyys, jota voidaan arvioida tarkkailemalla aiempia laiminlyöntejä arviointikohteessa ja sen ajanjakson pituutta, jona arviointikohde ei kyennyt panemaan täytäntöön tehokkaita järjestelmiä ja valvontatoimenpiteitä; toimivaltaisen viranomaisen jatkotoimenpiteissä ei tulisi keskittyä vain nimenomaisen ongelman korjaamiseen vaan sen varmistamiseen, että arviointikohteen järjestelmävika saadaan loppumaan
- f) rikkomisen tai heikkouden mahdollinen vaikutus laajempaan sisäisen valvonnan kehykseen arviointikohteessa, mikä voi edellyttää yhteistyötä vakavaraisuusvalvojien kanssa EPV:n yhteistyöohjeiden²² mukaisesti sekä mahdollisia jatkotoimenpiteitä myös vakavaraisuuden kannalta
- g) arviointikohteen kyky ja halukkuus korjata toimivaltaisten viranomaisten havaitsemat laiminlyönnit, muun muassa se, missä määrin arviointikohteen avaintoimintojen haltijat ja ylin johto ovat mukana korjausprosessissa.

117. Jos toimivaltaisilla viranomaisilla on epäilyksiä siitä, että tehokkaiden järjestelmien ja valvontatoimenpiteiden toteuttamatta jättäminen voi olla tahallista, niiden tulisi pohtia entistä jämähömpiä seurantatoimenpiteitä, joilla varmistettaisiin, että tällainen käyttäytyminen loppuu välittömästi arviointikohteessa. Tällöin toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä

²² EPV [Guidelines on Cooperation and information exchange between prudential supervisors, AML/CFT supervisors and financial intelligence units under Article 117\(6\) of Directive 2013/36/EU](#), joulukuu 2021

yhteistyötä vakavaraisuusvalvojien kanssa ja vaihtaa niiden kanssa tietoja arviointikohteiden laiminlyönneistä.

118. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi virallistaa valvonnan jatkotoimenpiteitä koskeva prosessinsa ja esittää se valvontakäsikirjassa niin, että ne voivat käyttää valvojan harkintaansa joustavasti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi laatia aikataulu ja kuvaus konkreettisista valvonnan jatkotoimenpiteistä sekä toimenpiteistä, jotka arviointikohteen on tehtävä kuhunkin rikkomiseen tai heikkouteen puuttumiseksi.

119. Jos toimivaltaiset viranomaiset ovat havainneet, että arviointikohteet eivät ole panneet koko konsernia koskevia toimintaperiaatteitaan ja menettelytapojaan tehokkaasti täytäntöön kaikissa konsernin osissa direktiivin (EU) 2015/849 45 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja että niiden järjestelmät ja valvontatoimenpiteet eivät ole riittävän jämäköitä vähentämään riskiä, jolle konserni altistuu eri lainkäyttöalueilla, toimivaltaisen viranomaisen tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että

- a) arviointikohteet ovat ottaneet konsernin tasolla käyttöön korjaussuunnitelman, jossa esitetään, miten ne aikovat korjata eri lainkäyttöalueilla havaitut heikkoudet
- b) ne tekevät viipymättä yhteistyötä muiden konsernin yhteisöjen valvontaan osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten kanssa joko rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakollegioiden tai muiden yhteistyömekanismien kautta, jotta voidaan varmistaa, että ne ovat tietoisia näistä heikkouksista, ja
- c) ne tekevät yhteistyötä muiden toimivaltaisten viranomaisten ja mahdollisten vakavaraisuusvalvojien kanssa, jotta tarvittaessa voidaan tehdä päätös soveltuvimmista jatkotoimenpiteistä joko konsernin tai yksittäisen yhteisön tasolla; tällaisiin jatkotoimenpiteisiin voi muiden valvontatyökalujen ohella kuulua yhteinen paikalla tehtävä tarkastus tai eri toimivaltaisten viranomaisten yhteinen toimintamalli.

120. Vaikka valvonnan jatkotoimenpiteitä koskeva prosessi on erillään seuraamusprosessista, ne eivät sulje toisiaan pois, ja niiden tulisi täydentää toisiaan. Riippumatta siitä, mitä seuraamuksia arviointikohteelle määrätään, toimivaltaisten viranomaisten tulisi siksi seurata niitä tiiviisti, jotta voidaan varmistaa, että rikkomiset ja puutteet korjataan asianmukaisesti.

121. Ottamatta huomioon näiden ohjeiden säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten tulisi ilmoittaa Euroopan pankkiviranomaiselle kaikista olennaisista heikkouksista asetuksen (EU) N:o 1903/2010 9 a artiklan mukaisten teknisten sääntelystandardien luonnoksen mukaisesti.

4.4.9 Toimialalle annettava palaute

a. Palaute riskinarvioinneista

122. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi antaa arviointikohteille palautetta niiden toimialakohtaisen riskinarvioinnin tuloksista. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi kertoa vähintään

- a) kullakin toimialalla ja sektorilla havaitsemansa keskeiset riskit
- b) näitä riskejä koskeva arvionsa ja
- c) kaikki muut tiedot, jotka voivat parantaa arviointikohteiden ymmärrystä riskeistä ja parantaa niiden koko liiketoimintaa koskevia ja yksilöllisiä riskiarvioita.

123. Jos toimivaltaiset viranomaiset päättävät antaa arviointikohteille niiden toimialan tai sektorin riskinarvioinnista toimitetun version, niiden tulisi varmistaa, että siinä on riittävästi merkityksellisiä tietoja, jotta niistä on arviointikohteille hyötyä, kun ne laativat omia riskinarviointejaan.

b. Toimialalle annettavat ohjeet

124. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi antaa arviointikohteille tarvittavat ohjeet, joissa selitetään, miten ne odottavat arviointikohteiden panevan riskiperusteisen toimintamallin täytäntöön käytännössä ja mitä niiden odotetaan tekevän rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien velvoitteiden täyttämiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää ohjeidensa pohjana Euroopan valvontaviranomaisten julkaisemia asiaankuuluvia ohjeita ja täydentää niitä kansallisen tason erityispiirteillä.

125. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida, tarvitaanko toimialalla lisäohjausta. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida toimialan tietämystä ja asiantuntemusta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä toistuvien ongelmien, kehittymässä olevien riskien ja muiden sellaisten huolenaiheiden perusteella, jotka käyvät ilmi niiden riskinarviointia varten kerättyjen tietojen analyysistä, tarkastusten, muun muassa aihekohtaisten tarkastelujen, tuloksista ja muusta toimialan, muun muassa ammattiyhdistysten, kanssa tehdystä yhteistyöstä. Indikaattoreita, joiden perusteella voidaan päätellä, että lisäohjausta voidaan tarvita, ovat muun muassa seuraavat:

- a) arviointikohteiden toistuvat laiminlyönnit tietyissä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevilla velvoitteilla
- b) kansallisen tai EU:n tason lainsäädännön äskettäiset muutokset, jotka voivat vaikuttaa arviointikohteiden kykyyn noudattaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevia velvoitteita
- c) näyttö riskien välttämiseksi tietyillä toimialoilla tai arviointikohteissa tai näyttö siitä, että arviointikohteet välttävät riskejä niiden tehokkaan hallinnan sijasta
- d) toimivaltaisille viranomaisille toistuvasti osoitetut kysymykset tai pyynnöt tiettyä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiskehyksen näkökohtaa koskevasta ohjauksesta
- e) uusien rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskien ja luokkien ilmaantuminen.

126. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida, tarvitaanko ohjausta mahdollisesti koko toimialalla vai erityisesti tietyillä sektorilla vai onko siinä käsiteltävä tiettyä aihetta. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niiden antama ohjaus on selkeää ja

yksiselitteistä ja että

- a) se helpottaa ja tukee arviointikohteiden tehokkaan riskiperusteisen lähestymistavan toteuttamista
- b) se ei suoraan tai epäsuorasti edistä eikä siinä suvaita riskien välttämisen summittaista soveltamista kaikkiin asiakasryhmiin riskitekijöitä koskevien EPV:n ohjeiden²³ ja erityisesti ohjeiden 4.9, 4.10 ja 4.11 mukaisesti.

127. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita arviointikohteiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien ottamista mukaan valvontaohjeiden laatimiseen ja määrittää tehokkain tapa niiden tavoittamiseen. Osallistumiseen voi kuulua muun muassa julkinen kuulemisprosessi, yhteistyö ammattijärjestöjen, rahanpesun selvittelykeskusten, lainvalvontavirastojen, muiden toimivaltaisten viranomaisten tai valtion virastojen kanssa tai osallistuminen neuvoa-antaviin ryhmiin. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että yhteyttä otetaan riittävään määrään sidosryhmiä, joihin ohjeet vaikuttavat, ja että sidosryhmille annetaan riittävästi aikaa esittää näkemyksensä.

128. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida määräjain toimialalle antamiensa voimassa olevien ohjeiden asianmukaisuus. Tällainen arviointi tulisi tehdä säännöllisesti tai tarpeen mukaan, ja sen tekemisen syynä voi olla tietty tapahtuma, muun muassa muutokset kansallisessa tai EU:n lainsäädännössä, kansallisen tai ylikansallisen riskinarvioinnin tarkistukset tai toimialalta saatu palaute. Jos toimivaltaiset viranomaiset määrittävät, että voimassa olevat ohjeet eivät ole enää ajan tasalla tai merkityksellisiä, niiden tulisi viipymättä ilmoittaa toimialalle tarvittavista tarkistuksista.

c. Yhteydenpito toimialan kanssa

129. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa käyttöön viestintästrategia ja soveltaa sitä, jotta voidaan varmistaa, että niiden yhteydenpidossa arviointikohteiden kanssa keskitytään jatkuvasti parantamaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien vaatimusten noudattamista toimialalla tai tietyillä sektoreilla, ja jotta voidaan varmistaa toimivaltaisten viranomaisten voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö. Viestintästrategiansa osana toimivaltaisten viranomaisten tulisi esittää, miten ne pitävät yhteyttä eri sidosryhmiin, muun muassa kertoessaan riskinarviointinsa tuloksista ja antaessaan asiaankuuluvaa ohjausta toimialalle.

130. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää saatavillaan olevat soveltuvimmat ja tehokkaimmat viestintävälineet, joiden avulla ne voivat ilmoittaa sääntelyä koskevat odotuksensa asiaankuuluville sidosryhmille selkeästi ja rakentavasti. Näitä välineitä voivat olla muun muassa seuraavat:

- a) samanaikainen yhteydenpito kaikkien arviointikohteiden kanssa, mihin voi kuulua julkaisu

²³ EPV:n ohjeet, jotka on annettu direktiivin (EU) 2015/849 17 artiklan ja 18 artiklan 4 kohdan nojalla asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä (jäljempänä 'rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet'), [EBA/GL/2021/02](#).

toimivaltaisen viranomaisen verkkosivustolla tai muilla verkkokanavilla

- b) viestintä valikoiduille sidosryhmille, mihin voi kuulua toimivaltaisen viranomaisen osallistuminen eri konferensseihin tai koulutustapahtumiin tai yhteyden ottaminen ammatti- ja ammattialajärjestöihin
- c) yhteydenpito kirjeillä tai yleiskirjeillä, jotka voidaan osoittaa koko toimialalle tai tietyille sidosryhmille tai
- d) suora yhteydenpito arviointikohteiden kanssa joko kahden- tai monenvälisesti, muun muassa julkisissa kuulemisissa. Jos toimivaltainen viranomainen pitää yhteyttä kahdenvälisesti, sen tulisi pohtia, olisiko tällainen yhteydenpito merkityksellistä laajemmalle sidosryhmien joukolle. Jos olisi, se voi tarkoittaa, että jokin muu yhteydenpitoväline voisi olla sopivampi.

131. Päättyessään sopivimmista yhteydenpitovälineistä toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon vähintään seuraavat tekijät:

- a) viestinnän kohdeyleisö, jonka perusteella voi määräytyä viestinnän tarkkuus
- b) tietyn aiheen merkityksellisyys tietyille sidosryhmälle, toimialalle tai koko markkinoille
- c) viestinnän ajoitus ja kiireellisyys, jotta voidaan varmistaa, että arviointikohteet saavat vaaditut tiedot ajoissa, ja
- d) välitettävien tietojen tyyppi.

4.4.10 Toimivaltaisen viranomaisten henkilöstön koulutus

132. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että henkilöstöllä, joka vastaa suoraan tai epäsuorasti rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä, on asianmukaiset tiedot ja tuntemus kyseiseen estämistään sovellettavasta lakisääteisestä järjestelmästä tai sääntelyjärjestelmästä sekä soveltuva asiantuntemus ja koulutus perusteltujen ratkaisujen tekemiseen.

133. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi laatia koulutusohjelma, jota tulisi muokata täyttämään toimivaltaisen viranomaisen erityistoimintojen tarpeet työtehtävien sekä työntekijöiden virkaiän ja kokemuksen mukaisesti. Koulutusohjelma tulisi pitää ajan tasalla ja arvioida sitä säännöllisesti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tarvittaessa seurata yksittäisten työntekijöiden tai kokonaisten tiimien suorittaman koulutuksen tasoa.

134. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niiden valvontahenkilöstö koulutetaan soveltamaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevaa riskiperusteisen valvonnan mallia käytännössä, jotta valvojat kykenevät harjoittamaan kyseistä estämistä koskevaa riskiperusteista valvontaa tehokkaasti ja johdonmukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että koko toimialaa koskevien ja yksilöllisten rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskien arviointien tulokset kerrotaan toimivaltaisen viranomaisen koko asiaankuuluvalla henkilöstölle, myös työntekijöille, jotka eivät ole suoraan mukana

rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevassa riskiperusteisessa valvonnassa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että valvojat kykenevät muun muassa

- a) ymmärtämään, milloin tarvitaan joustavuutta, kun arviointikohteiden näkemykset riskeistä ja valvontatoimenpiteistä eroavat toimivaltaisten viranomaisten näkemyksistä kyseisistä riskeistä, ja ottamaan huomioon arviointikohteiden esittämät perustelut
- b) arvioimaan arviointikohteiden tekemän riskinarvioinnin laatua
- c) arvioimaan arviointikohteiden omien riskinarviointien perusteella, ovatko niiden käyttämät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimintaperiaatteet ja menettelyt sekä laajemmat hallinnolliset järjestelyt ja sisäiset tarkastukset riittäviä, oikeasuhteisia ja tehokkaita
- d) ymmärtämään eri tuotteita, palveluja ja rahoitusvälineitä sekä riskejä, joille ne altistuvat
- e) ymmärtämään toimivaltaisten viranomaisten valvontakehystä, muun muassa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontastrategiaa ja -suunnitelmaa, ja
- f) ymmärtämään toimivaltaisten viranomaisten käyttämiä erilaisia valvontatyökaluja ja käyttöön ottamia käytäntöjä sekä sitä, mikä merkitys niillä on työntekijän tehtävien kannalta, kuten eri valvontatyökalujen käyttöä käytännössä ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä.

135. Koulutus tulisi räätälöidä sen mukaan, mitkä ovat asianomaisen henkilöstön ja ylimmän johdon tehtävät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä, ja siihen voi sisältyä sisäisiä ja ulkoisia koulutuksia ja konferensseja, verkkokursseja, uutiskirjeitä, tapaustutkimusten käsittelyä, rekrytointia, palautetta suoritetuista tehtävistä ja muuta ”tekemällä oppimista”. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myös hyödyntää järjestelyjä, joissa toimivaltaiset viranomaiset ja muut asiaankuuluvat kotimaiset ja ulkomaiset viranomaiset, kuten vakavaraisuusvalvojat, rahanpesun selvittelykeskukset, asiaankuuluvat EU:n elimet ja muiden maiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä vastaavat valvojat, jakavat tietämystä keskenään.

136. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että asiaankuuluvaa koulutusta annetaan ajoissa erityisesti uusille työntekijöille ja silloin, kun rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontakehykseen tulee merkittäviä muutoksia. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niiden henkilöstön asiantuntemus rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä liittyvissä kysymyksissä pysyy ajan tasalla ja asiaankuuluvalla tasolla ja että siihen sisältyy tarvittaessa tietoja kehittymässä olevista riskeistä.

4.5 Vaihe 4 – Riskiperusteisen valvonnan mallin seuranta ja päivittäminen

4.5.1 Riskiarvio- ja valvontastrategian ja -suunnitelmien arviointi (vaiheet 1, 2 ja 3)

137. Riskiperusteinen valvonta ei ole yksittäinen toimenpide vaan jatkuva ja jaksottainen prosessi. Siksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida riskiarvion pohjana olevat tiedot määräajoin ja tapauskohtaisesti ja päivittää tiedot tarvittaessa.

138. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi jaksottaisen prosessin osana arvioida ja päivittää säännöllisesti arviointikohteiden alakohtaiset ja yksilölliset riskiarvionsa määräaikaistarkastuksissa tai tapauskohtaisesti.

139. Tarvittaessa myös valvontastrategia ja -suunnitelmat tulisi päivittää joko tekemällä määräaikaistarkastuksia tai reaktiona ulkoisiin tapahtumiin. Valvontastrategiassa ja -suunnitelmissa tulisi myös ottaa huomioon riskiarvioiden kannalta merkitykselliset muutokset, erityisesti silloin, kun on havaittu kehityksessä olevia riskejä. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa näiden tarkastusten ja päivitysten tulokset huomioon tekemällä muutoksia riskiperusteiseen valvontaan.

a. Määräaikaistarkastukset

140. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tarkastaa yksilölliset ja alakohtaiset riskiarvionsa säännöllisin väliajoin varmistaakseen, että ne ovat edelleen ajan tasalla ja asiaankuuluvia. Tämän osana on tärkeää, että toimivaltaiset viranomaiset todentavat, että riskiarviota tukevat taustaoletukset ovat edelleen ajan tasalla. Tämä koskee muun muassa oletuksia asiaankuuluvien toimialojen ja arviointikohteiden erilaisista riskitasoista tai tiettyyn valvontatyökaluun liittyvän tehokkuuden ymmärtämisestä.

141. Kunkin tarkastuksen aikataulu tulisi mukauttaa valvontastrategiaan ja suhteuttaa toimialaan ja arviointikohteeseen liittyvään rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiin. Tarkastuksia tulisi tehdä useammin, jos toimiala tai arviointikohteeseen on alttiina merkittävälle tai erittäin merkittävälle rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille tai sen toiminnassa tapahtuu usein muutoksia ja se toimii nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

b. Tapauskohtaiset tarkastukset

142. Arviointikohteen riskiprofiiliin vaikuttavien merkittävien muutosten jälkeen tulisi tehdä riskitekijöiden, riskiarvioiden ja tarvittaessa valvontastrategian ja -suunnitelmien tapauskohtaisia tarkastuksia. Näitä muutoksia ovat muun muassa

- a) kehityksessä olevat rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskit
- b) paikalla tai muuten kuin paikalla tehtävien valvontatoimien yhteydessä tehdyt havainnot ja arviointikohteen toteuttamien oikaisu- tai korjaustoimien edellyttämät jatkotoimet
- c) huomattavien omistussuhteiden haltijoiden, hallintoneuvoston jäsenten tai avainhenkilöiden toimenpiteissä tai arviointikohteen organisaatiossa tapahtuneet muutokset tai ilmenneet uudet tiedot
- d) muutokset direktiivin (EU) 2015/849 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti julkaistuun Euroopan komission laatimaan ylikansalliseen riskiarvioon, kansalliseen riskiarvioon tai näiden

ohjeiden mukaisesti laadittuun valvontanäkökulmasta tehtävään riskiarvioon

- e) toimialalle tai sektorille tulevat uudentyyppiset yritykset
- f) äkilliset muutokset toimialalla tai sektorilla, muun muassa muutokset asiakaspohjaan, tarjottaviin palveluihin ja tuotteisiin, jakelukanaviin tai altistuminen tietyille maantieteellisille alueille
- g) sellaisten uusien tietojen ilmeneminen, joiden mukaan tietyn arviointikohteen tai toimialan altistuminen rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskille on lisääntynyt
- h) muut tilanteet, joissa toimivaltainen viranomaisena voi perustellusti katsoa, että tiedot, joihin sen riskiarvio perustuu, eivät ole enää merkityksellisiä tai niissä ilmenee huomattavia puutteita.

143. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös selvittää, voivatko tiettyyn arviointikohteeseen vaikuttavat muutokset vaikuttaa myös muihin arviointikohteisiin, ja niiden tulisi myös arvioida niiden arviointikohteiden riskiarvio, joihin muutos vaikuttaa merkittävästi.

144. Jos riskiluokat tai -pistemäärät ovat muuttuneet muuttuneen riskiarvion vuoksi, toimivaltaisten viranomaisten tulisi varmistaa, että niiden sisäisiä järjestelmiä ja valvontakäsikirjaa päivitetään vastaavasti.

4.5.2 Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävän riskiperusteisen valvonnan mallin tarkastaminen

145. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi pyrkiä vakuuttamaan siitä, että niiden sisäiset prosessit ja menettelyt, myös niiden rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskin arviointimenetelmät, ovat ajan tasalla ja niitä käytetään johdonmukaisesti ja tehokkaasti. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida ja päivittää menetelmä tarvittaessa välittömästi.

146. Jos arviointi paljastaa ongelmia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan riskiperusteisen valvonnan mallissa, toimivaltaisten viranomaisten tulisi ryhtyä toimiin niiden korjaamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten ei kuitenkaan pitäisi tehdä riskiperusteisen valvonnan malliinsa tiheään toistuvia muutoksia, jotta ajallinen vertailu olisi mahdollista.

147. Jos toimivaltaiset viranomaiset käyttävät automatisoitua pisteytysjärjestelmää riskinarviointinsa tekemiseen, niiden tulisi arvioida tapaukset, joissa automaattista pistemäärää muutettiin valvojan harkinnan perusteella, mistä voi päätellä, että annetut pisteet eivät kuvastaneet tarkasti arviointikohteen riskiprofiilia. Tällaisissa tapauksissa toimivaltaisten viranomaisten tulisi selvittää, voisivatko tällaisten tarkistusten laajuus ja toistuvuus olla osoitus virheestä riskinarviointimenetelmässä. Jos virhe havaitaan, toimivaltaisten viranomaisten tulisi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen oikaisemiseksi.

a. Määräaikaisarviointit

148. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi säännöllisin väliajoin arvioida, tuottaako rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävä riskiperusteisen valvonnan malli odotettuja

tuloksia ja etenkin, ovatko valvontaresurssit edelleen riittävät suhteessa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiin. Kun toimivaltaiset viranomaiset arvioivat rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen estämisen riskiperusteisen valvonnan mallin riittävyttä ja tehokkuutta, niiden tulisi käyttää erilaisia niiden saatavilla olevia työkaluja, muun muassa seuraavia:

- a) ammatillinen asiantuntemus
- b) itsearviointilomakkeet
- c) valvontatoimenpiteiden ja -toimien näytteiden testaaminen
- d) uudet tiedot, kuten raportit ja palaute muilta toimivaltaisilta viranomaisilta tai asiaankuuluvilta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä vastaavilta viranomaisilta
- e) palaute rahanpesun selvittelykeskuksilta, lainvalvontaviranomaisilta ja muilta kansallisilta virastoilta tai
- f) asiaankuuluvien eurooppalaisten tai kansainvälisten järjestöjen julkaisut.

149. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi myös pyrkiä perehtymään parhaiksi koettuihin kansainvälisiin käytäntöihin ja harkita mahdollisuuksien mukaan osallistumista asiaa käsitteleviin kansainvälisiin ja eurooppalaisiin foorumeihin.

150. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan valvonnan vaikutuksen mittaaminen säännösten noudattamisen tasolla sekä arviointikohteiden rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien tarkastusten tehokkuus voivat myös auttaa toimivaltaisia viranomaisia arvioimaan, kuinka tehokas rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävän riskiperusteisen valvonnan malli on.

b. Tapauskohtaiset arvioinnit

151. Määräajoin suoritettavien arviointien lisäksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävän riskiperusteisen valvonnan mallinsa tai päivittää tai muuttaa sitä, jos mallin riittävyys tai tehokkuus vaarantuu muun muassa seuraavanlaisten tapahtumien vuoksi:

- a) ulkopuolisten tahojen, kuten FATF:n tai Moneyval-komitean tai ulkopuolisten tarkastajien tekemät arvioinnit mallista
- b) mallin arviointi sisäisin toimenpitein, kuten sisäisen puuteanalyysin, sisäisen tarkastuksen kertomusten, laadunvarmistustestauksen ja saatujen kokemusten arvioinnin avulla
- c) rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan lainsäädäntö- tai sääntely-ympäristön merkittävät muutokset
- d) asiaankuuluvien kansainvälisten ohjeiden julkaiseminen ja
- e) uusien riskitekijöiden kehittyminen tai tunnistaminen.

4.5.3 Tarkastusprosessin organisointia ja menettelyjä koskevat näkökohdat

152. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi ottaa riskiperusteisen valvonnan malliaan varten käyttöön puolueeton arviointiprosessi, joka perustuu selkeisiin ja avoimiin sisäisiin menettelyihin. Tällaisissa menettelyissä tulisi vähintään esittää,

- a) milloin arviointi on tehtävä ja minkä tapahtumien vuoksi arviointi käynnistetään
- b) mikä on arvioinnin laajuus tai miten laajuus määritetään ja
- c) kuka vastaa prosessin arvioinnista toimivaltaisessa viranomaisessa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi miettiä, pitäisikö riskiperusteisen valvonnan mallin perustamisesta toimivaltaisessa viranomaisessa vastanneen tiimin tai henkilön vastata myös mallin arvioinnista vai pitäisikö eri henkilön tai tiimin, kuten toimivaltaisen viranomaisen sisäisen laadunvarmistuksen, sisäisen tarkastuksen tai riskinhallinnan tiimin, vastata arvioinnista.

153. Sisäisen arviointiprosessin lisäksi toimivaltaisten viranomaisten tulisi harkita, onko tarpeen ottaa mukaan ulkopuolinen asiantuntija, jotta riskiperusteisen valvonnan mallista saadaan objektiivinen arvio tai voidaan varmistaa, että malli on kansallisella tasolla yhdenmukainen muiden toimivaltaisten viranomaisten käyttämien mallien kanssa.

4.5.4 Tietojen säilyttäminen

154. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi dokumentoida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä käytettävä riskiperusteisen valvonnan mallinsa, sen täytäntöönpano ja sitä koskevat myöhemmät tarkastukset (valvontaa koskevaa) institutionaalista rekisteriä varten. Niiden tulisi myös laatia tuloksista, päätöksistä ja niiden perusteluista arkisto varmistaakseen, että eri arviointikohteita koskevat toimivaltaisten viranomaisten toimet ovat yhden- ja johdonmukaisia.

4.5.5 Vastuuvollisuus

155. Toimivaltaisten viranomaisten ylemmällä johdolla tulisi olla riittävä käsitys valvotulla toimialalla ja sen sektoreilla ilmenevistä rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskeistä, ja sen tulisi saada säännöllisesti tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä koskevista valvontatoimista ja niiden tuloksista. Näin ne voivat arvioida yleisesti, kuinka tehokkain toimenpitein arviointikohteet ovat vähentäneet tällaisia riskejä ja onko valvonnan perusteellisuutta ja tiheyttä sekä valvontaresurssien kohdentamista mahdollisesti tarkistettava.

156. Toimivaltaisten viranomaisten ylimmän johdon tulisi varmistaa, että ylimmän johdon tasolla on käytössä riittävät hallintojärjestelyt, jotta valvontastrategia sekä sen jälkeen kaikki muutokset voidaan hyväksyä ja seurata rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen valvontastrategian täytäntöönpanon edistymistä toimivaltaisessa viranomaisessa. Niiden tulisi erityisesti varmistaa, että toimivaltaisella viranomaisella on riittävät resurssit strategian täytäntöönpanoon, muun muassa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen

asiantuntemusta ja oikeudellista, poliittista ja riskeihin liittyvää asiantuntemusta koskevat resurssit, ja että strategiassa esitetyt valvontatavoitteet täytetään kokonaisvaltaisesti.

Liite

Riskiluokkien muuntaminen

Skenaario 1: Jos toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat arviointikohteensa ja toimialansa kolmeen riskiluokkaan, niiden tulisi käyttää taulukossa 1 esitettyä mallia, kun niitä pyydetään muuntamaan riskiluokat näissä ohjeissa ehdotettuun neljään luokkaan.

<i>Toimivaltaisen viranomaisen riskiluokat</i>	<i>Näissä ohjeissa ehdotetut riskiluokat</i>
<i>pieni riski</i> →	vähemmän merkittävä riski
<i>keskitason riski</i> →	melko merkittävä riski
<i>suuri riski</i> →	erittäin merkittävä riski

Skenaario 2: Jos toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat arviointikohteensa ja toimialansa viiteen riskiluokkaan, niiden tulisi käyttää taulukossa 2 esitettyä mallia, kun niitä pyydetään muuntamaan riskiluokat näissä ohjeissa ehdotettuun neljään luokkaan.

<i>Toimivaltaisen viranomaisen riskiluokat</i>	<i>Näissä ohjeissa ehdotetut riskiluokat</i>
<i>pieni riski</i> →	vähemmän merkittävä riski
<i>matalan keskitason riski</i> →	vähemmän merkittävä riski
<i>korkean keskitason riski</i> →	melko merkittävä riski
<i>suuri riski</i> →	merkittävä riski
<i>erittäin suuri riski</i> →	erittäin merkittävä riski